28ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7609 5 ՄԱՅԻՍ 1911 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

18 Mai 1911 28me année N. 7609

نومرو ۷۶۰۹ ۵ مایس ۱۳۲۷ پنجشنبه

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ FONDÉ EN 1883 پازارایرتسندن ماعدا هر کون نشر اولنور . تاریخ تأسیسی ۱۸۸۳

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Ն. ՊՕՅԱՃԵԱՆ - Գ. ԳԱՐԵԳԻՆ

« AREVELK »
JOURNAL ARMÉNIEN
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
KARÉKIN BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

آره‌ولك
نسخه‌سی
۱۰ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازومدیری قره‌کین بویاجیان
درسعادت غلطه
ابونه قیمتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنه‌لکی ۱۰۰ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر .

Բաժանորդագր.	Տարեկան	Վեցամսեայ
Գաւառներու	» 100	» 54 գրուշ
Արտասահման	» 35	» 20 ֆրանք

ԱՆՀԱՏԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՐԺԷՔՆ ԵՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐԸ

Պ. Շահրիկեան կը շարունակէ հրատարակել իր ճամբորդի տպաւորութիւնները «Ազատամարտ»ի մէջ :

Անգլիան տարբերութիւն է դնած զինքը տեսակցողներուն : Հանրաճանաչ լեզուախոհներն «գործիչը» կը բացատրէ ի մէջ այլոց թէ՝ Անգլիոյ ժողովուրդը ինչպէս կ'ըմբռնէ կեանքի արժէքը :

Անհատի կեանքի արժէքն ու ազատութիւնը թանկագին է հոն, կը զբէ Պ. Շահրիկեան . ամենաբարձրագոյն կարիքներն ու ամենախիստ քննադատութիւնները ամենայն ուշադրութեամբ կը լսուին՝ պայմանաւորելու քաղաքացիի կեանքին, պատուին, կարծիքին չը դիպնելու : Տիսիւրենի, կարգապահ օրինապիրութիւնը մարմնացած է Անգլիոյ մէջ, այս պատճառաւ ան չէ հանդուրժած որ ոստիկանութիւնը զենք կրէ, ու զէնքի սպառնալիքով կատարէ կարգապահութեան պարտականութիւնը : Արժանապատուութեան վերաբերանք և սպասնութիւն հազուագէպ ոճիրներ են այնտեղ և ամենախիստ պատժի ենթակայ : Հազուադէպ չեն փոստապանները որ հրաժարած են ամբառանոնելը պաշտպանելէ . . .» (Տե՛ս, Ազատամարտ թիւ 559) :

Այս տողերէն յայտնի կ'երևայ որ եթէ Պ. Շահրիկեան զոնէ ասնկ երկու տարի առաջ Անգլիա ճամբորդած ըլլար, ան «բացի զոյ»ն առթիւ եկեղեցիներու բնաբարբառ ունեցած պիտի ըլլայինք, քանի որ «Անգլիոյ մէջ մարմնացած կարգապահ «օրինապիրութիւնը» պիտի մարմնաւոր նաև Պ. Շահրիկեանի և իր ընկերներուն ուղղին մէջ, ան կարծիքներու տարբերութեանց առթիւ զանազանութիւններ, դիմա պատուած և մարդասպանութիւն պիտի ոչ ըլլայինք, բան որում հարկ էր որ «ամենաբարձրագոյն կարծիքներն և ամենախիստ քննադատութիւնները ամենայն ուշադրութեամբ լսուէին ու ս և. քաղաքացիի կեանքին, պատուին, կարծիքին չը դիպնէին ոչ ալ վերջապէս Արժանապատուութեան վերաբերանքի պէս սնոիրներ պիտի պատահէին : Ուշադրաւ է որ Պ. Շահրիկեան ոչիր կ'անտանէ Արժանապատուութեան վերաբերանքը և չատ իրաւամբ : Զի ինչ ուրիշ զարշելի ոճիր քան այն անտանուն թռուցիկները զոր իր կուսակցութիւնը Պոլիս, դաւառները և յարտասահման կը ցրուէր գաղտնածածուկ՝ վարկաբեկելու, սեւացնելու և ապարդիկին հեռացնելու համար իրեն համակարծիք չը գտնուող և իր արարքներ քննադատող ազգային գործիչները . . .»

Թերևս տարբերութիւն մը կայ Պ. Շահրիկեան իր յօդուածը կը վերջացնէ սա բառերով— «Ժամանակը չէ արդեօք ուշադրութիւն դարձնելու նաև այս կողմը և ուսանողական ուսանողաց քայլերը ուղղելու անդրիական հանրապետական կիզրոնները . . .»

Ժամանակ է արդարև, սիրելի Պ. Շահրիկեան, և հաւատացէք որ մինչև իսկ չատ ուշ մնացած ենք . . . :

Ահ, եթէ մենք ճշմարիտ դասապարակութեամբ մը օժտուած ըլլայինք, ինչպէս կը մակարերեմ թէ ըլլայ անդրիական, անշտ չա պիտի գիտնայինք ուրիշին կարծիքը, ազատութիւնը և կեանքը յարգել . պիտի գիտնայինք կարգապահ օրինապիրութեան մէջ մնալ հաւասարական կեանքի զոյութեան և անհատականութեան պայմանները, պիտի խոյս տայինք մանուանդ մեր անհատական կամ կուսակցական զգացի հաշիւներուն, զգացի վրէժիմդրութիւններուն համար հանրային գործին վնասելէ . . . :

Ես զարմացէ կը հիանամ Ձեր յօդուածագրքին վրայ որմէ ապահովաբար մեծապէս պիտի օգտուին «Ազատամարտ»ի ընթերցողները ու Ձեր պատկանած կուսակցութեան ոգեւ կամ թերուս անդամները :

Իսկ ուզղակի Ձեր վրայ ալ պիտի հիանամ երբ տեսնեմ թէ այսուհետև Ձեր գործերը կը համապատասխանեն Ձեր յօդուածներուն, դի միայն այն ատեն պիտի համոզուիմ որ Անգլիոյ մթնոլորտը խրատէ իր բարերար ազդեցութիւնը գործած է ձեր վրայ :

Կը յուսամ և կը սպասեմ . . .

ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԿՆՃԻՌԸ

(ՊԱՇՏՕՆԱԳՈՒՂԳ ՄԸ)

Շար. երկրի թիւն և վերջ

Կանոնարանի և Զեւապրաց թանգարանի քննութիւնն ալ յաջողութեամբ տեղի ունեցաւ, և թէև առաջնոյն քննութիւնն աւարտած չէր Ձեր պատուիրակին մեկնումն, որուն սակայն ցաչն վայր նշանակելի պակաս երևան չէր եկած, յաջողակ մասնակցութիւն մը ներկայութեան յառաջ կը տարուի գոյց բաղդատութիւնը քանի մը տարի առաջ պարտաւորած ցուցակագրութեան հետ : Շրջանակի ժամանակ խնամով հաստատուած և մինչև 1865 թուական չարունակուած սամար մը թէև զոյութիւն ունէ, սակայն բաղդատութեան հիմ չկրնար ծառայել, անկէ վերջը մինչև այսօր չարունակուած չըլլալուն համար . այսուհանդերձ ինչ ինչ արժէքաւոր առարկաներու կորուստը հաստատուած է նոյնպէս այն հին ցուցակին պատրաստութեան միջոցին և ուրիշ հին ժամանակաց մէջ : Զեւապրաց մասնաղարանի քննութիւնն ալ երևան ելաւ անպատացումը մէկ քանի հատորներու, նոյնպէս տարիներ առաջ տեղի ունեցած, բայց մինչեմարական է հատատակ թէ ձեռագիրներն առ հասարակ լաւ պահուած էն և օրինաւոր ցուցակ մը կայ : Արմատական ընդհ. կալուածոց յաջողակ տուսար մը գոյութիւն չունենալով կարկի չէր մէկ ուղարկով գնանալ թէ ուր, քանի կարը, ինչ տեսակ կարա ածներ կային . այս մասին ալ հիմնեցն տեղի նախանձախնդիր եղած են, հաստատելով մի ընդհանուր արձանագրատեսար, նոյն իսկ գար մը տուաջ, որ սակայն հիմ չկրնար ըլլալ հիմա և հարկ էր կատարել նոր արձանագրութիւն . այս աշխատութիւնն ալ սկսուած ըլլալով պէտք է աւարտել : Նոյնպէս ի նպաստ Ս. Աթոռոյս եղած մշտնջենաւոր կոնակաց արձանագրատոմարի մը գոյութիւնը տարակուսելի լինելով (*) ձեռնարկած է այդ աշխատութեան և առ այժմ համառօտ ցուցակ մը միայն պատրաստուեցաւ :

Վերջապէս այս կարգի քննական և վիճակագրական աշխատութեանց ձեռնարկուեցաւ՝ զբաղելով հանդերձ առօրեայ վարչական գործերու և ուխտաւորական նեստ ու կացի խնդիրներուն, ըստ որում զատական ոճնին տարիս աւելի քան 2000 ուխտաւորներ, մեծ մասամբ սրկածեալ և կարօտ Առանցնիկի, սեղաւորիս, ըստ կարելւոյն խնամելու, և երբեմն ալ ծագած վէճերը հանդարտեցնելու գործը ոչ նուազ զբաղում և ժամանակի կերուստ կը պատճառէին . միւնոյն ատեն մեր քրիստոնեայ հասարակութեանց հոգևոր պետերուն հետ այցելութեանց փոխանակութիւններու և կառավարական պարտաւորիչ յարաբերութեանց չարքն ընդմիջումներ կը պատճառէին մեր աշխատութեանց : Հոս փակագծի մէջ հարկ է դնել թէ ընդհանուր միաբանութեան պարագլուխները ժամանակ առաջ սուտ ու սխալ գաղափարներով պաշարած էին Երուսաղէմի հիւպատոսական և հոգևորական պետերու չրջանակն մեր պաշտօնին նկատմամբ և անանկ համոզում մը տարածած էին թէ՝ Հայոց Պատրիարքարանը անհարկի միջամտութեամբ կ'ուզէր ջնջել Երուսաղէմի ուրոյն Պատրիարքութիւնը և խտտնել միաբանութեան ներքին վարչութիւնը, հանրակ ազգային օրէնքաց և հանրակ վանական ներքին կանոնագրոյն ներ . . . , և այդպէս օտարներու միջամտութիւնը խնդրած էին ի պաշտպանութիւն իրենց :

Ինչպէս արդէն ըսինք, վանական վարչութիւնը չէր կարելի արդի հանգամանքաց մէջ վատնել մարաթական ժողովին և անկէ ընտրեալ անձերէն ժողովոյ մը, ուստի ձեր պատուիրակը Տեղապահ հօր հետ համաձայնութեամբ ի պաշտօնէ (d'office) անուանեց առ ժամանակ վարչական մարմին մը և վանական պաշտօնեութիւնը, յատուկ կարգադրութեամբ վանական կանոնագրին տառական գործադրութիւնը և մանաւանդ ապահովով որ նոյնասկայարմար նոր կանոնագիր մը մշակուի և գործուի գործադրութիւն . այս մասին գրած ենք Ձեր ամենապատուութեան մարտ 11 թուական մեր տեղեկագրով և մեր կարծիքը յայտնած ենք :

(*) Դիւանաւորութիւնը անկարգ վիճակ մը ունի և ո և է պաշտօնական կամ առմար գանելու մեծ դժուարութիւն կայ. archivesի վրայ գաղափար ունեցող չկայ :

Նոյնպէս ի պաշտօնէ անուանեցինք մասնակարարական առանձին մարմին մը ընդհ. կարուածոց և անդեան մասնակարարութեան գործերը վարելու համար առ ժամանակս և մասնաւոր հրամանագի մը համաձայն : Մէն մի պաշտօնեայ կը գործէ այն մասնակարարական մարմինն հսկողութեան տակ և պատասխանատու է անոր, իսկ նա ալ հաւաքական համարուած է առ վարչական ժողովն : Այս է առ այժմ վարչական կազմութիւնը որ սակայն հարկաւոր է նկարքին կանոնագրոյն ոգիին և կերպարանքին տակաւ գործադրելի բարեկարգութիւնը Ս. Աթոռոյ մէջ :

1910—11 տարուց համար նոր պատրաստուած ենթադրեալ եկամտագրին համեմատ նախատեսեալ բայն է 1176 օսմ. ոսկի : Մասնակարարութեան վերջին երեք տարիներու եկամտաբերը հիմ բռնուելով հաստատեալ և ծախուց միջոցներուն վրայ հաստատուած այս եկամտագրին ի գործադրութիւն դրուելով հանդերձ՝ նախատեսեալ բացը կարելի է գոցել մէկ կողմէ կալուածոց վարձերու հաւանական յաւելմամբ և միւս կողմանէ ծախուց մասին ըստ լիկ խնայողութեամբ և հակարդի անդրդուլ գործադրութեամբ, վասնզի հաստատուած է որ թէև վերջին տարիներու գրութիւնը զգալապէս ճնշած է եկամտագրին վրայ՝ սակայն չանցութիւնն ու գեղծումը չատ աւելի պատճառ եղած են ծախուց յաւելման՝ անանկ որ 2000-2500 ոսկոյ տարեկան բացերով և յարատեւ տարուներու բարդմամբ վերջին տասը տարուան մէջ գոյացած է 33000 ոսկոյ պարքը : Ծախուց զանազան մասերու մէջ խնայողութիւնն յանձնարարելով հանդերձ՝ միաբանութեան տնդի մասին աւելի խնամք տարուելու միջոցներուն վրայ խորհուեցաւ . ուստիկաց քանակը թէև բաւական է բայց որպէս կը կարօտի աւելի խնամքի :

Ժառանգաւորաց վարժարանի և գաղաքաչուց նախակիրթարանի բարեկարգութեան համար խորհուած միջոցներն ու արդիւնաբերութիւնները պիտի գործադրուին յառաջիկայ դպրոցական չրջանէն սկսեալ, ձեռնտու անձերէն մը հսկողութեան տակ նպատակայարմար կրթութիւն և տեղական պայմանաց համաձայն ուսում տրուելու ջանք և գուռոզութիւն պիտի ըլլայ և այս նպատակաւ բանակցութիւններ սկսուած են :

Վերջապէս թէ վարչական և թէ՝ մասնակարարական մարդու մէջ գործադրելի բարենորոգմանց բոլոր դիծերը ցուցնող մի յատուկ հրամանագրով, պատուիրակութիւնս Տեղապահ Ս. Հօր նախագահութեամբ իր միհնամէն առաջ հրատրեց միաբանութիւնը համերաշխութեամբ աշխատակցիլ Ս. Աթոռոյ բարոյական և նիւթական բարձրացման գործին, ի բաց վանեալով անձնական դիտած հաշիւներ և անհիմն ամբաստանութիւնները մէկդ մէկու դէմ :

Ուրախ եմ յայտարարելու թէ բարբաքաալ կիրքերը և զրգռեալ միտքերը բաւական հանդարտած և չմնարար գործունեութիւնս մը սկսած ըլլալով վանքին մէջ, կը յուսայի գործնական ոգեւորիչ անցեալին չարիքը և ասահմանական բարեկարգութեամբ ճնշք բերել լուսադոյն վիճակ մը : Բայց որպէս զի ապահովուի գործադրութիւնը ծրագրեալ բարեկարգութեան, կը համարձակիմ եղրակացնելով՝ հետեւեալ թելադրութիւնները ընել, պատկառելի Վարչութեանդ :

1. Խստիւ պատժել ծանօթ երեք վարդապետներն պանք արդէն ամբաստանուած իրենց անցեալ անմտակ վարմանց համար, անարդեցին Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան կրկնակի հրամաններն Պոլիս դարձ և անասնանցին տեղապահին և Ձեր

ուսական հանդարտած և չմնարար գործունեութեան մը սկսած ըլլալով վանքին մէջ, կը յուսայի գործնական անցեալին չարիքը և ասահմանական բարեկարգութեամբ ճնշք բերել լուսադոյն վիճակ մը : Բայց որպէս զի ապահովուի գործադրութիւնը ծրագրեալ բարեկարգութեան, կը համարձակիմ եղրակացնելով՝ հետեւեալ թելադրութիւնները ընել, պատկառելի Վարչութեանդ :

1. Խստիւ պատժել ծանօթ երեք վարդապետներն պանք արդէն ամբաստանուած իրենց անցեալ անմտակ վարմանց համար, անարդեցին Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան կրկնակի հրամաններն Պոլիս դարձ և անասնանցին տեղապահին և Ձեր

عدالته فارشی اظهار حرمت

عدلیه نظارتنك بر تبلیغاتی

بوندن اقدم ادلجوازده‌کی قاتللردن بحث ایتدیکمز صیره‌ده ، وان محکمه‌سنجه مرقوم قاتللرك ۳ ـ ۸ سنه محبوسیتله محکوم ایدلمش اولدیغنه دائر بعض اعتراضاتده بولنمغله برابر ، عدلیه نظارتی طرفندن ، حکم مذکور نقض ایدیلدرك ، ایقاع اولنان جنایتك درجهٔ اهمیتنه دها موافق اولمق اوزره ، محبوسیت جزاسنك اعدام جزاسنه تحویل ایتدیریلمه جکنی مأمول ایله‌دیکمزی بیان ایتمشدك .

اعتراضات مسروده‌مزك عدلیه نظارتجه نظر دقته آلنمش اولدیغی فوق‌العاده موجب ممنونیتمز اولمشدر : بازار کونکی «آره‌ولك»ده استخبارات قلمی طرفندن رسماً بیان اولندیغنه نظراً ادلجواز قاتللرینك هپسی ۳ ـ ۸ سنه محبوسیتله محکوم ایدلمه‌یوب ، انلردن بعضیلرینك‌ده اعدام جزاسیله محکوم ایدلمش اولدیغی مع‌الممنونیه آکلاشلمشدر . تبلیغات رسمیه‌ده اعدام جزاسیله محکوم اولنان بش جانینك اسامیسی دخی بیکان بیکان ذکر ایدلمشدر .

داخلیه نظارتی ، شوحرکت ممدوحه‌سیله ، عدالته فارشی برحرمت مخصوصه‌سی بولندیغنی اثبات ایتمشدر .

آنجق شوراسی آکلاشیله‌مامشدرکه ، اعدامه محکوم اولنان بش جانی ، حالا برحیات اولوب حبسخانه‌ده‌می بولونیورلر ، یوقسه وفات ایتمش یاخود غیاباً محکوم ایدلمش میدرلر ؟ وانده وارد اولان مکتوبلره نظراً ، اعدام جزاسیله محکوم اولنان یالکز برکشی اولوب ، بوده حبسخانه‌ده وقوع وفاتندن صوکره ... اعدامه محکوم ایدلمشدر .

عجبا دیکر درت کشی دخی ، دردست اولنمامش اولوب‌ده ، غیاباً می محکوم ایدلمشلردر ؟

شبهه‌سز ، غزته‌لرده اخیراً نشر اولنان تبلیغات رسمیه ، وان محکمه‌سندن عدلیه نظارتنه وارد اولان معلوماته مبتنیدر . اوحالده محکمه طرفندن ویریلن معلوماتده ، محکومیندن برینك قبل الحکم وفات ایتدیکنی ودیکرلرینك حالا دردست اولنمادیغی کتم ایدلمش اوله‌مازمی ؟ بویله اولماسه ، ناصل اولورده ، وانده مختلف مخابرلر طرفندن مختلف غزته‌لره یازیلان مکتوبلرك هپسنده‌ده یالکز محبوسیت حکمی ذکر ایدیلدرك اعدام حکمندن اصلا بحث ایدله‌یور .

ایشته اولا احکام مشروطیتك اك معزز ومقدسلرندن بولنان امر معدلته وثانیاً عدلیه نظارتنه قارشی برخدمت ناجیزانه‌ده بولنمق امله مبتنیدرکه ، ولایتلرده‌کی محاکمك بوکبی احواله اتخاذ ایده‌کلدکلری اصول معامله‌حقنده شوقدرجق برمطالعات وایضاحاتی عرض ایتمکی وظائف حمیتدن عد ایلدك .

مأمول ایدرزکه عدلیه نظارتی ، بوتفصیلاته واقف اولدقدن صوکره ، آرتیق طشره‌لردن وارد اولان تکذیبات ومعلوماته حوالهٔ سمع اعتماد ایتمزدن اول ، کیفیتك هرجهتلرینی تکرار تکرار حادهٔ تحقیقدن کچیرمه‌نك لزوم وفوائدینی بزدن دها زیاده تقدیر ایدر . زیرا هیچمزك اخص امالی قوهٔ عدلیه‌نك غایهٔ وظائفی اولان تمامیٔ اجرای معدلت ، آنجق بوصورتله ممکن اوله‌بیلیر .

تمامیٔ اجرا ایسه ، ارباب جنایتك یالکز محکوم ایدلمه‌سنه دکل ، محضا اتخاذ اولنان حکمه وقرارك کاکان تطبیقنه متوقفدر . یوقسه یالکز صورت نظریه‌ده ترتیب اولنان مجازاتك هیچ برحکم وتأثیری اوله‌مایه‌جغی درکاردر .

بناءً علیه ، شتاید ادلجوازده‌کی جانیلردن اعدام جزاسنه محکوم اولنانلر حالا حیاتده وتحت موقوفیتده ایسه‌لر ، مذکور حکم اعدام حقنده دیوان تمییزجه ایجاب ایدن معامله‌ٔ تصدیقیه ارادهٔ سنیه‌یه اقتران بویورلدقده ، درحال مرقوم قاتللرك وان مرکز ولایتنده مصلوباً اعدام ایدلمه‌سی بالطبع قانون معدلتك جهاً ایجاباتندندر .

ایشته بوصورتله ، مملکتمزك هرطرفنده بولنان اشرار کوهی ، آکلایه‌جقدرکه دور منحوس حمیدیده اولدیغی کبی ، اخوان وطنی قتله جرأت ایدن وحشیلرك ، نچهٔ عدالتدن تخلیص کریبان ایتمه‌لری ، آرتیق شودور مشروطیتده هیچ بروقت ممکن اوله‌ماز .

---

(۲۹)

عبدالحمید وشرلوك هولمس

برنجی قسم :

ظالم ایله مجهول بری برینه قارشی

طقوزنجی باب

عبدالحمیدك بحرانی

سرعتله حرکت ایتمك اوزره بولنان صاندالهٔ حصر نظر ایتمشلردی .

قابل تطبیق اوله‌مایان کوزل تصورلرده بولنمغی اعتیاد ایتمش اولان یوزباشی :

— هیچ اولمازسه ، یانمزده بردوربین بولونسه ، نه اعلا اولوردی ! دیدی .

الحاصل بلا تحمل بکله مکده اولدقلری یکی محله صاندالی ، کندی صاندالرینه کلوب یاناشدی . اوزمان ، قیصه برمذاکره دن صوکره ، هیئت تحری ایکی قسمه آیرلدی . بری ، عمر آغانك تحت دلالتنده استنیه کورفزینه طوغرو ، ودیکری ، یوزباشی شکری بکك زیر اداره سنده اوله‌رق ، بکقوز سواحلنه متوجهاً حرکت ایتدی .

حالبوکه بوتون تحریات ثمره‌سز قالدی . برقاچ ساعت صوکره ، یوزباشی ایله باغچوان ، هرایکیسی دخی سرنکون ومأیوس اوله‌رق ، بولوشدیلر ؛ ودرحال مابین هایونه کیده‌رك ، اوکیجه جریان ایدن بوتون وقوعاتی وکندیلرینك فوق‌العاده برغیرتله اجرا ایتمش اولدقلری تحریاتك ثمره‌سز قالدیغنی عرض ایتمکه قرار ویردیلر .

بومعروضات آراسنده ، بالخاصه علی عثمان وصادق بکلرك عارف بکه مخصوص اولان صاندال ایله یکی محله‌ده بولنمه‌سی ، وتعقیب اولنان درت کشینك عینی صاندال ایله فرار ایتمش اولمه‌سی ، مابینده عظیم برهیجان حصوله کتیرمشدی .

وقوع حالك همان ذات شاهانه‌یه عرض اولنمسی اوزرینه ، علی عثمان وصادق بکلرك خانه‌لری تحری اولنمق ، وکندیلری دردست اولنه‌رق مابینه کتیرلمك اوزره ، ارادهٔ شاهانه صدور ایتمشدی .

دیکر طرفدن ، اوائناده ییلدیزده بولنمقده اولان عارف افندی دخی تحت محافظه‌ده بولندیرلدی ایسه‌ده ، کرك عبدالحمید وکرکسه مابین منسوبینی ، مرقومك بوجنایته اشتراکندن پك‌ذه شبهه ایتمه‌یورلردی .

علی عثمان ، بشکطاش ضابطه مرکزینك ایکی بویوك مأمورلری رفاقتیله ، ییلدیز سراینه کتیرلدیکی صیره‌ده ، متعدد پولیسلرله خفیه‌لر ، عمر آغا ایله شکری بکك تحت نظارتنده یکی تحریات اجرا ایتمك اوزره ، آناطولی وروم‌ایلی سواحلنده‌کی بوتون قریه‌لری اشغال ایتمشلردی . شکری بك ایله عمر آغانك بوایشده‌کی عدم موفقیتلرینه رغماً ، مهارت ودرایتلری دائما شایان تقدیر کورلمشدر .

فقط بوتون بوتحریاتدن اوقدر اهمیتلی وسریع برنتیجه بکله‌مه‌یورلردی . علی عثمانك افاداتندن دها زیاده ثمره مأمول ایدییورلردیسه‌ده ، آنی کندی خانه‌سنده موجود بوله‌جقلرینه پك‌ده امید ایتمه‌یورلردی . بناءً علیه آنك ییلدیزه کتیرلمه‌سی برموفقیت غیر منتظره‌کبی تلقی اولندی . عبدالحمید ، عارف افندینك مخدومنك کندی خانه‌سنده بولونوب کتیرلمش اولدیغنی خبر آلنجه ، اصل فراریلردن بری دردست اولنمش کبی ، فوق‌العاده ممنون ومسرور اولدی .

اونجی باب

پوسته‌جی کووچین

مع‌مافیه ، علی عثمان بوامیدلری قوه‌دن فعله کتیرمه‌مشدی . واقعا ، پدریله یالکز قالدیغنده ، دلیقانلی هرشیئی تفصیلاً اقرار ایتمش ایسه‌ده ، بواقرار هیچ برشیئه یارامامش وحتی کندی حقنده واقع اولان شبهه‌لری ازاله ایده‌مه‌مشدی . بناءً علیه ییلدیزده توقیفده قالوب طوریوردی . آنجق خصوصی براوطه‌ده بوله‌رق ، کمال استراحتله وقت کچیریوردی .

صادقه کلنجه ، مرقومك کرك ارن کویندهکی خانه‌سنده وکرك « شفق » مطبعه‌سنده اجرا اولنان تحریاتدن هیچ برنتیجه حاصل اولمامشدی . کندیسنك ایسه نره‌ده بولندیغی آکلاشیله‌مامشدی . « شفق » غزته‌سی صاحب امتیازی ایله صادقك معیتنده بولنان بعض محررلر ، تحت الحفظ ، ییلدیزه جلب اوله‌رق ، استجواب ایدلمشلردیسه‌ده ، تأیید شبهه‌یه مدار اوله‌جق هیچ برشیلری ظهور ایتمه‌مشدی . غزته‌نك صاحبی امتیازینه کلنجه ، آنك ییلدیزده غایت متنفذ مدافعلری بولندیغندن ، یافه‌یی پك قولای قورتاردقدن باشقه ، بومناسبتله دخی بردها الطاف شاهانه‌یه مظهر اولمشدی .

بوغاز ایچی کویلرنده تحریاته متمادیاً دوام ایدلمکده ایدیسه‌ده ، بدایت وقعه‌ده کوستریلن درجهٔ غیرت ایچه تدنی ایتمشدی . یالکز باغچوان عمر ، براثر ، براماره بولمق اوزره ، صباحدن اقشامه قدر ، اصلا یورولمایه‌رق ، کندی باشنه چالیشوب طوریوردی . زوالی آدمك آرتیق اویقو واستراحتی منسلب اولمشدی . کندیسنه وعد اولنان بش یوز لیرا ، عقلنی باشندن آلمشدی .

بوندن باشقه ، یکی محله‌ده‌کی خانه‌ده جریان ایدن وقعه‌لرو آنی متعاقباً جانیلرك کیجه‌لین وقوع فراری ، کندی عزت نفسنه طوقونه‌رق ، فوق‌العاده حدت وهیجانی موجب اولمشدی . شویله که ، استفادهٔ نقدیه‌دن زیاده شوعزت نفس نقطهٔ نظرندن اجرای تعقیباتده دوام ایتمکده ایدی . والحاصل هم باره وهم شرف ایچون چالشمقده ایدی دینیله بیلیر .

یکی محله وقعه‌سندن بری برهفته مرور ایتمش اولدیغی حالده ، هنوز براثر بولونه‌مامش ، برنتیجه‌یه دسترس اولنه‌مامشدی .

علی عثمان حالا ییلدیزده « مسافر » اوله‌رق موقوف بولونیوردی . پدری عارف افندی ایسه ، کندی مأموریتنه دوام ایتمکده ایدیسه‌ده ، اولکی موقعندن پك چوق شیٔ غائب ایتمشدی .

عبدالحمیدك حدت وهیجانی بردرجه تسکین اولنمشدی .

مابعدی وار

استخراجاً طبعی ممنوعدر

պատուիրակին ամէն յարգանքներուն, իրենց ողջունութեան տակ առնելով միաբանութեան մնացեալ մասը յայտնի ընդդիմութիւն ի գործ դրին Տեղապահին և Պատուիրակին պաշտօններուն դէմ, կազմակերպելով և վարելով բազմաձայն ապատամբութիւն ազգային իշխանութեան դէմ, կառավարական միջամտութիւն ձեռք բերելու համար անիրաւաբար չահագործելով ծերունի Պատրիարքին անգիտակցութիւնը և վերջապէս յանդգնեցան զոյգ վանքին դռներն ազգին ներկայացուցիչներուն դէմ։

2. Հաճատարել է՝ վերադարձել բոլոր այն անօրինութիւնները, որոնք Յեղասպահին և Ձեր պատուիրակին կողմանէ ծրագրուեցան Ս. Սիմեոն վանքական և եկեղեցական բարեկարգութեան համար բան պարունակութեան ներքակ ծրագրի։

3. Կարգադրել չատով Դաւոնց վրդ. Մաքսուտեանի պարտուց խնդիրը, վանքին վերադարձնել խորհրդարանական քննիչ յանձնաժողովոյ պահանջած գումարը օրինական տոկոսով հանդերձ։

4. Փութացնել վանական նոր կանոնադրի մը մշակումը ու վաւերացումը, ինչպէս առնելով արդի պայմաններն և վերջին պարագաները։

5. Պարտադրել բանիարեւոյն վարիչ միջոցներ ձեռք առնել արդի մեծաքանակ պարտուց հատուցման համար՝ հիմնուելով Տեղապահին ու պատուիրակին ծրագրով ցուցուած տնօրինութեանց վրայ։

6. Վանական վարչութեան ներքին ինքնօրինութիւնը յարգելով հանդերձ տեղապահական իշխանութիւնը պաշտպանել և չնեղել որ միաբանութիւնը ո և է ձեւի տակ առանձին յարձրութեան մտնէ կառավարութեան հետ։

7. Եւ վերջապէս պարբերական քննութիւններ կատարել Կեղբ. Վարչութեան կողմէ նշանակեալ քննիչներու միջոցաւ մօտէն իրազեկ ըլլալու համար, գոնէ երկու տարին անգամ մը, վանքին վարչական և անտեսական վիճակին և կեղեկական կացութեան։

Իմ խորին չնորհակալութիւններս յայտնելով Պատ. Վարչութեանդ անխնայ ջանքերուն համար որոնց չնորհիւ կարողացայ անչուշտ մի քիչ օգտակար ըլլալ և կատարել պաշտօնս ծանր պարտականութիւնը և յուսալով որ նոյն ջանքերուն շարունակութեամբ բարգաւաճի Ս. Սիմեոն ի պարծանս Ազգին։

Մաքսիմ ի հոմայոր Ս.
աջոյդ ակնածանաց խորին
յարգանօք Ազգային Վարչական
պատուիրակ Ս. Երուսաղէմի

1910 Յունիս 1 Կ. Պոլիս

ՊՈՂՈՍԵՆ ՓԱՇԱՍԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐՕՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

Սպանիա մերթ դէմոնստրեր կը յայտնէ Ֆրանսայի ունեցած գործունէութեանը դէմ, Մարօքի մէջ։ Այս անգամ Մարիմոնն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Անգլիա միջամտած է ոստանական կառավարութեան մօտ, պարզելով այն անպատեհութիւնները որոնք կրնան երեւան գալ, եթէ Սպանիա Ֆրանսայի հանդէպ կատարած քաղաքականութեան մը հետեւի, քանի որ Ֆրանսայի տուած տուրհովութիւնները պէտք եղածէն աւելի բուռնական են, ցուցնելու համար թէ Սպանիոյ քաղաքականութիւնը երբեք վատ չպիտի կրէ։

*** *Մայիս 3 մուսկատեալ Բէթէրսպուրգէն հասած հեռագիր մըն ալ կը ծանուցանէ թէ Գերմանիա ուսա կառավարութեան մօտ դիւանագիտական դիմումներ արած է, հրաւիրելու համար զայն որ չափաւորէ Ֆրանսայի Մարօքի մէջ ցոյց տուած գործունէութիւնը։ Թուրքիա դիտել տուեր է որ Ֆրանսա չատ ուղղամիտ ընթացք մը ունի և թէ այն կացութիւնը ուրուն մէջ ան կը գտնուի, չատ դժուարին կացութիւն մըն է, քանի որ Եւրոպայի հաչտոյն Մարօքի երկրին խաղաղացմանը կ'աշխատի։ Հետեւաբար այս պարագային անոր առջեւ դժուարութիւններ հանել՝ Եւրոպայի չահերուն իսկ հակառակ վարուիլ կը նշանակէ։*

*** *Ապրիլ 28ին Մէհէմմայի մէջ պատահած կռիւներու միջոցին Մարոքցիներէն 100 հոգի սպաննուեր և 200 հոգի վիրաւորուեր են։*

*** *Հռոմէն 3 մայիս թուականով կը հեռագրեն։ «Կը նամուցուի թէ Սպանիա Թէթուանի վրայ քայլում կը պատրաստուի։ Քաղաքին մէջ չբնակած զրոյցներ մը նոյնիսկ Մարօքի Սուլթանը բանտարկուեր եւրը, սպաննուեր է։»*

ՈՒԵՆԱՐՅՈՒԹԻՒՆԸ ԲԱՐԻՁԻ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՄԸ ՄԷՋ

Տիկ. Նիոլէ անուն կնոջ մը ժառանգորդները բողոքած էին դատարանին, յայտարարելով որ յիշեալ տիկինը իր կենդանութեանը զաղտնի գիտութիւններով զբաղելուն համար, իր չնոյնած կտակը վաւերական չի կրնար ըլլալ։ Այս մասին ընդ. դատաւորի օգնականին կարծիքը ուղղած ըլլալով, այս վերջինը հետեւեալ չանկան եզրակացութիւնները ըրեր է. «... Մինչդին ամենէն փափուկ կէտը հոս պիտի սկսինք պարզել։ Պըսան թէ Տիկ. Նիոլէ զաղտնի գիտութիւններով զբաղած ըլլալուն պատճառաւ մարքին հաւատարկիչներուն գիտութիւնը կրկնցուցած էր։ Ասոր լաւ ուչադրութիւն ըրէք։ Եթէ կան չատ մը անիրաւներ մարդիկ որոնք մարդոց գիւրահաւատութիւնը չարաչար գործածելով ոգեներգութիւնը գործիք կ'ընեն իրենց նպատակներն կազմակերպելու համար։ պէտք է որ նոյն պարագաները նեսնենք նաև անոնց երեսին որոնք, պարկեշտութեամբ և կատարեալ ուղղամտութեամբ ապրողներ գտնելու նուիրած են ինքզինքնին։ Գիտութիւնը ամէն օր մէյմէկ անտեսկալ էր բերէ։ Ասիկ քանի մը դար առաջ, խենթի տեղ պիտի դնէին այն մարդիկը՝ որոնք պնդէին, ըսելով որ մէջտեղն մէջէն հարիւրաւոր քիլոմէթր հեռու գտնուող իրենց բարեկամներուն հետ կրնան խօսիլ։ Այս տեսակ մարդիկը հաւատաքննութեան չենթարկուէին պարպալէս։ Զգուշանանք արեւն միւնոյն չափանիշներուն մէջ չնայել։» Դատապարտեալը իր եզրակացութիւններուն մէջ յայտարարեր է որ նոյն ինքն ալ ժամանակին զբաղած է զաղտնի գիտութիւններով և նշմարուած է որ այդ գիտութիւններուն մէջ անտեղի բաներ կան որոնք մեր իմացականութեանց չատերուն սահմանէն կը խուսափին և թէ սիրելի բազմաթիւ փորձեր տեսած է որ կրնայ յայտարարել թէ անտեղի կրեւցիներ կան զոր կարելի չէ ուրանալ և թէ սովորութեամբ զաղտնիները իրենց մարքին հաւատարկիչութիւնէն բնաւ բան չէին կրնար։

ԵՐԳԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ ԱՆՁՆԱՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսայի Լիոնէվիլ քաղաքի դրամատնին մէջ տեղի ունեցած անձնապանութիւն մը մեծ յուզում պատճառեր է նոյն քաղաքի բնակիչներուն մէջ։ Զօրանոցին մէկ զօրակին մէջ հակազնուսական երգեր պարբերաբար տեսարակ մը գտնուելով՝ տուգարեր է որ Բէնէն ըստուած բարիցին զնուորի մը կը վերաբերի։ Զնուորը հետաքրքրութեան համար գնած էր զայն, բայց երբեք հակազնուսական մը չէր։ Բայց երբ կատարուած հարցաքննութենէն երբը Բէնէն իր զերազանց տարին անհոգեն զուրս կ'ելլի, անմիջապէս մօտակայ խուց մը մտնելով՝ հոն ածելիով մը կը կտրէ երկու զատամներուն վրայ գտնուած երակները ու արիւնաթափ վիճակի մէջ գետնի կ'իյնայ։ Կատարուած քննութենէն երբը կը հակացուի որ Բէնէն իր սատանաւոր պատճառաւ ընտանիքը չանդարտելու համար էր որ գլխած էր այս անտեղի անձնասպանութիւնն։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՏԱԳՆԱՊԸ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՈՒ ԴԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՑՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԻԹԻՒՆ ՇԱԳԱՒԷՈՅԵՆԻ ԱՌԹ

*Երէկուան Թրթռաթերով հասած «Թան»ի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.— Կ. Պոլսոյ մէջ պատահած քաղաքական դէպքերը, նախապարական ուսդնում՝ ամենց կարծիքով, ապ. ուսդնում՝ ուրիշներու կարծիքով, մեզ թիւրիցկին կացութեան մասին տեսակցութիւն մը ունենալու Սուլթանին քեռորդի Իշան Սապահէտտինի հետ, որ Համիսի օրով կամուրջին տարագրուած էր իր տօր՝ Մահմուտ վաչալի հետ։ Իշանը իր բարեկամներուն հետ անգամ անդամալոր ազատուած է իր հարազատներուն գիտակցութիւնը լաւ սաւորելու քաղաքական և ընկերական անհրաժեշտ բարենորոգումներու վրայ, Եւրոպայի ցոյց տալով թէ ոչ Թուրքերը և ոչ ալ միւս Օսմանցիները պէտք չէ համամիտ գտնուին համիտական բռնակալութեան։ Սահմանադրական բէժիմին հաստատումէն յետոյ, իշխանը կ. Պոլիս դարձաւ յիշատակելի խանդավառութեան մը մէջ, իր բանաւոր բարենորոգումները ծանօթացնելու նպատակով։ Բայց հարազհետ բուռն ընդդիմութեան մը բաղխելով կարգ մը քաղաքագէտներու կողմէ, որոնք կառավարութեան հետն ու անկէ ալ վեր դիրք դրուած էին, որոշում տուաւ Ֆրանսա դառնալու, որուն ուղեցած բարեկամութիւնը իր երկրին նրկամամբ միւս չատագոված է։ Ասիկ մէկ ամիս առաջ, Սապահէտտին իշխան «Բաց նամակներ Մ. և Ց. Բօմիթէին» անուանով գիրք մը կը հրատարակէր, որ օսմ. քաղաքական չրջանակներուն մէջ տպաւորութիւն առաջ բերաւ։ Փաստաթուղթերով հերքելէ յետոյ իր մառոնը խեղդամիտող զրպարտութիւնները, երկարօրէն կը ծանրանար տարնապարդ կացութեան վրայ, զոր տուաջ բերած է մեծ թիւ մէջ գործող հակաարական բէժիմ մը։ Սապահէտտին իշխանէն խնդրելիք իր կարծիքը յայտնելու ներկայ տարնաշրջանի վրայ և ծչդելու այն բարենորոգումները զոր կ'ուզէր ներմուծել օսմ. կայսրութեան մէջ։ Աւարիկ իր յայտարարութիւնն մէջ։ «Մ. և Ց. Բօմիթէին մէկ մասին պարարութիւնը բնաւ չի նշանակեր թէ Թուրքիոյ բարեչրջութեան մէջ յետադարձ չարժում մը կայ։ Ընդհանրապէս կ'երեւայ թէ այդ տարնաշրջանը անկիրթ ազատական չրջանի մը տիրապետութիւնը պիտի ըլլայ։ Մ. և Ց. Բօմիթէն, սիրուելով ազատական, իշխանութեան դրսեւ անցած էր այնպիսի պատճառ մը կրնը բոլոր ազդանշանները հաւասար խանդավառութիւն մը ունէին հասարակաց հարեւանին վերականգնումին համար։ Ասկայն, դժբախտաբար, իրը կառավարական մարմնոց, հին բէժիմին կարգ մը տիպարներն ներչնչուած է, սահմանադրական պատկին ներքեւ։ Աւարիկ ընդհանրապէս գժգոհութեան և յուսախաբութեան դիմաւոր պատճառը։ Այսպէս, նամանդային վարչութիւնը, բարեխոտաբար աւելի պարկեչտ քան հին բէժիմին օրով, ոչ նուազ ապիկար և գանգուռ է։ յանախ ճիգնութիւն չունի և ամենէն սովորական պահանջները չի կրնար գոհացնել։ Վարչական ապարկեղծացում անուան ներքեւ չնաւազով կանգնեցնած աւելի զարծոն, աւելի անկան վարչութեան մը, որպէս զի կարենայ նամանդներու բազմազան պահանջներուն պատասխանել, ուարդարութեան աւելի մեծ չափով մը նրպատակ կայսրութեան քաղաքական զուրութիւնն և միութիւնն, զանազան ցեղերու բարքերը ու ուանդութիւնները յարգելով հանդերձ։ Եթէ երրեք այդ ծրագիրը զարձաբերէր, ապահովաբար առաջքը առնուած պիտի ըլլար ապատամբութիւնց այն ազատարի չարքին, որոնք երկիրը արեան մէջ թաթխեցին մէկ ձայրէն միւսը։ Գաղտի զատարարութեան հիմնական խնդիրներն —դատարարութիւն կրեսի և ոչ թէ երթութիւն, թէեւ այս վերջինը խիստ օգտակար շրաչ— նոր բէժիմն ալ հինին պէս բան մը չէ շրան։ Թուրքերը, ինչպէս նաեւ ոչ-իսլամ միւս տարրերը պէտք է ուսիցնեն իրենց արտադրիչ կարողութիւնները։ Չեն կրնար միայն տպաւոր շլաչ, առանց վնասելու։ Ոչ մէկ յարատեւ ու մեծարժէք չնք է եղած, այդ զլխաւոր բարենորոգումը իրագործելու համար։ Երբ մէկ կողմէն Բօմիթէին ներքին քաղաքականութիւնը ձախողած է, միւս կողմէ ալ իր արտաքին քաղաքականութիւնը չփոխ եղած է, զուրկ արամարանութեան ու յարատեւութեան ոգիէ։ Այդպիսի քաղաքականութիւն մը յարաձուն գժգոհութիւն մը առաջ պիտի բերէր անխուսափելիօրէն։ Բօմիթէին ուզղած բաց նամակներուս մէջ կը գուշակէի այդ բանը, որ այսօր իրականութիւն դարձած է։ Ասպահովաբար, ոչ ոք պիտի զարմանար, երեսուն տարուան անիշխանական բռնապետութենէն յետոյ, տեսնելով որ ամէն ինչ կանոնաւոր վիճակի մէջ մտած չէ անմիջական կերպով։ Դժբախտաբար, Բօմիթէին պիտերը կատածոտ գիւրազգածութիւն ցոյց տուած են միչտ, ոչ մէկ քննադատութիւն թոյլատրած չեն, որքան ալ նրամամիտ և արդարացի ըլլայ ան։ Այս պարմաններուն մէջ, կամ պէտք էր աչքերը փակել այն ատոյդ վանդներուն հանդէպ որոնց կը դիմէր Թուրքիա, և կամ վերջ տալու էր իրերու վիճակի մը, որ ամէն օր դժուարութիւններ կը բարդէր և կնճռոտութիւններ կ'ուսկեցէր։ Բնականաբար անհամաձայնութիւններ առաջ կեան նոյնիսկ Մ. և Ց. Բօմիթէին մէջ, ապացուցանելով թէ Թուրքիա աւելի ճշմարտագոյն սահմանադրական, ամենուն համար աւելի անկախ ծչդելու ազատական բէժիմ մը կ'ուզէ։ Անդամ մըն ալ կը հաստատեմ թէ նոր Թուրքիոյ գիւանագիտներուն և քաղաքացիներուն, Եւրոպացիներուն ու ոչ-Եւրոպացիներուն, քաղաքային պաշտպանութիւն և զինուորականներուն մէջ գիտակցութիւնը հետզհետէ կ'արթննայ։ Այսպէս, հակառակ սաժամապէս աւաղ եկած մեծ ջաղէպերուն և պատասխանատուներուն, աւելի վստահելից կերպով կը դիմենք Թուրքիոյ ապագան։»

*** *Նորակազմ Ցառաջդիմասէր կուսակցութիւնն անդամներէն Բէօֆտէիլի երեսի. Ֆէլիա պէյ սա յայտարարութիւնը բրած է օրագրողի մը.— «Ցառաջդիմասէր կուսակցութիւնը հաւաքուեցաւ Իթթիհատի քաղաքական ծրագրին յուրջը։ Այդ ծրագիրը քաղաքական մտրամատնութիւններ չունի։ Մեր երկրին մէջ քաղաքական պահանջները այդպանութիւն մը ստացած չեն դեռ, որով Իթթիհատի ծրագիրն ալ, բոլոր ծրագիրներուն պէս, չատ ընդհ. հիմերու վրայ հաստատուած է։ Իրաքանչիւր յառաջդիմասէր կրնայ ընդունիլ և գործադրել յառաջդիմասէր քաղաքականութեան մը ընդհ. դիծերը պարունակող այդ տեսակ ծրագիր մը։ Ասով հանդերձ, Խորհրդարանին նստաշրջանը փակուելէն ետքը, ծրագիրն պէտք ունեցած ընդլայնումները պիտի կատարենք։ Ցառաջիկայ նստաշրջանին կարելի է աւելի մանրամասն ծրագրով մը ներկայանանք։ Գալով մեր հետեւելիք ընթացքին, պարզ է. մենք կ'ուզենք որ սահմանէն աւելի ծրագիրները ապրեցնել ըլլան։ Բնական է որ աշակցենք այն տեսակ դահլիճի մը որ Իթթիհատի ծրագրին հաստատ յառաջդիմասէր ծրագիր մը ներկայացնէ. բայց ծրագիր ներկայացնելը ուրիշ բան է և անոր իրականացումը բոլորովին տարբեր բան է։ Հետեւաբար դահլիճը երբ իր ծրագրէն չեղի, ապատօրէն պիտի քննադատենք զայն։» Մուսթա Սիամ ու Արիֆ պէյերուն ալ համակրածիք զոնուած են Ֆէլիա պէյի։*

*** *Բարիզէն կը հեռագրեն թէ «Թան»ի թղթակցին խմբագրականով Իթթիհատի մէջ առաջ եկած միջադէպերուն վրայ խօսելով կ'ըսէ թէ վերջ տալու Ֆրանսայի կարիք կայ։*

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Արչաւանումին հրամանատար Շեվքէթ Թաղրաս փաչայի կողմէ ըմբոստութիւն արուած պայմանաժամը աւարտած ըլլալով, զինուորները մայիս 1ին բուռն յարձակում մը զործած են Մարմարիսոյ վրայ, որոնք Տէյիրի մէջ զիրք բռնած էին։ Ամբողջ օրը սեւոյ կասաղի կռիւ մը յետոյ ապատամբները իրենուան յաջողած են զրաւել Տէյիրի չրջակայքները զրանուող կրկրոդական գիրքերը։ Ցարձակումը ուժգնօրէն վերսկսած է առաւօտեան։ Զինուորները նոր մղելով ըմբոստները, Տէյիրի մասն են։ Երկու կողմի կորստեանները յայտնի չեն։ Տէյիրի առումը պիտի դիւրացնի բանակին գործողութիւնները, բայց Մարմարիսոյ որոշած են մինչեւ վերջը կռուիլ։

*** *Վիեննայէն «Թայմս»ի կը հեռագրեն. «Տեղւոյս դիւանագիտական և զինուորական չրջանակներուն մէջ մեծ ուշադրութիւն։ Շեքսպիրի առնուած ամենէն վերջին բաներուն համաձայն, ապըստամբները ապրիլի սկիզբէն ի վեր կորած են Թուզի և Շքտարայի միջեւ գտնուող ճամբան։ Օսմ. զինուորները Թաքթաքի ժայռերուն անցնող ճամբան միայն բռնած են։ Սակայն այդ ճամբան մասամբ վտանգաւոր և մասամբ ճամբանուտ ըլլալուն, մեղանչութիւնը առաջման յարմար չէ։ Շեվքէթ Թաղրաս փաչայի հրամանատարութիւն տակ 15,000 զինուոր կը գտնուին։ Բայց այս զինուորական ուժը ցրուած վիճակի մէջ կը գտնուին ընդարձակ տարածութիւն մը վրայ։ Դժուար է ճչչել թէ Մարմարիսոյի մը կէսերը զրաւած են։ Կարգ մը խարարի կամաւորներ Այդանիա հանելով՝ տարատարներուն մոցած են։ Օսմ. ապաներ հանանարան կը գտնեն Գարատաղի հետ պատերազմ մը։»*

*** *Հռոմի լրագրները Զէմիթէէն հեռագիրներ կը հրատարակեն, որոնց համաձայն, զինուորներուն և ապատամբներուն միջեւ նոր ու բուռն ընդհարումներ տեղի ունեցած են։ Մանրամասնութիւններ յայտնի չեն։ Բարիզեայ նամանդիսաներէն բազմաթիւ կամաւորներ դէպի Այդանիա ճամբայ կած են։*

*** *Զէմիթէէն «Նոյէ Ֆրայէ Բրլէ»ի հեռագրին թէ Շեվքէթ Թաղրաս փաչայի յայտարարութիւնն հետեւանքով, ապատամբութիւնն պարագրելիները զուսարում մը ունեցած են Կրուսայի մէջ։ Գաղթականները կը յայտարարեն թէ Շեվքէթ Թաղրաս փաչա լաւ պայմաններու մէջ չի գտնուիր։ Կը կարծուի թէ արիւնալից ընդհարումները անխուսափելի պիտի ըլլան։*

*** *Հռոմի մէջ գտնուող «Բրօ Ազպանիա» քոմիթէին յայտարարութիւն մը հրատարակիչով բաղդած է իսպանական կառավարութիւնն դէմ, արդարական խնդրին մէջ հետեւած ուղղութիւնն համար։*

*** *Սրպոնիայի յեղափոխական իմանի պէյ, որ Իսպանիայն վտարուած է և Գարթիա կը գտնուի հիմա, «Թրիպունա»յի թղթակցին յայտարարած է որ արպանական ընկերութիւնը չուտ չպիտի վերջանայ, և թէ վաղ կայ որ Սարոին Սրպոնիոյ և Եպիրոսի մէջ ալ տարածուի։ Իսպանիայէն վտարուելուն համար ցաւ յայտնած է։*

ԱՆԴԻՐԻՒ ԲԻՒՋԵԴԻՊԸ

*Իզմիրի յոյն հասարակութիւնն վարչական Խորհուրդը տեղւոյն մետրոպոլիտն նեղատմամբ եղած զրպարտութիւններուն մասին բուռն բողոք մը ուղղած է եպարքոսին, ներքին, դատական և պատերազմական նախարարութիւնց ու Երեւանական ժողովի նախագահին։ Վարչական Խորհուրդը կը յայտարարէ թէ Այնեսորի եկեղեցին մէջ ներկայ գտնուող հիւրասիրական մարմնոյն և ժողովրդեան վերաբերութեանց համաձայն, հիլենական որոշ պարզուած չէր։ Ինքնանական վարիչի մը հիլենահարատակ ուսանողները մինչեւ հիլենական ազգ. դրոշները ունենալ քարաներ կը նրէին։ Նոյնպէս մեր ազգային հանդիսաւորական քարոզ մը չի խօսած։ Վարչական Խորհուրդը կուսակցութեանէն քարոզ մը կարդալ ուզեցաւ։ Ինչպէս ամենուն ալ ծանօթ է, Սամսոնի մէջ հիլենական ազգ. դրոշները ունենալ չի թոյլատրուիր։ Ինչպէս նաեւ ոչ-իսլամ միւս տարրերը պէտք է ունենան իրենց արտադրիչ կարողութիւնները։ Չեն կրնար միայն տարուղ շլաչ, առանց վնասելու։ Ոչ մէկ յարատեւ ու մեծարժէք չնք է եղած, այդ զլխաւոր բարենորոգումը իրագործելու համար։ Երբ մէկ կողմէն Բօմիթէին ներքին քաղաքականութիւնը ձախողած է, միւս կողմէ ալ իր արտաքին քաղաքականութիւնը չփոխ եղած է, զուրկ արամարանութեան ու յարատեւութեան ոգիէ։ Այդպիսի քաղաքականութիւն մը յարաձուն գժգոհութիւն մը առաջ պիտի բերէր անխուսափելիօրէն։ Բօմիթէին ուզղած բաց նամակներուս մէջ կը գուշակէի այդ բանը, որ այսօր իրականութիւն դարձած է։ Ասպահովաբար, ոչ ոք պիտի զարմանար, երեսուն տարուան անիշխանական բռնապետութենէն յետոյ, տեսնելով որ ամէն ինչ կանոնաւոր վիճակի մէջ մտած չէ անմիջական կերպով։ Դժբախտաբար, Բօմիթէին պիտերը կատածոտ գիւրազգածութիւն ցոյց տուած են միչտ, ոչ մէկ քննադատութիւն թոյլատրած չեն, որքան ալ նրամամիտ և արդարացի ըլլայ ան։ Այս պայմաններուն մէջ, կամ պէտք էր աչքերը փակել այն ատոյդ վանդներուն հանդէպ որոնց կը դիմէր Թուրքիա, և կամ վերջ տալու էր իրերու վիճակի մը, որ ամէն օր դժուարութիւններ կը բարդէր և կնճռոտութիւններ կ'ուսկեցէր։ Բնականաբար անհամաձայնութիւններ առաջ կեան նոյնիսկ Մ. և Ց. Բօմիթէին մէջ, ապացուցանելով թէ Թուրքիա աւելի ճշմարտագոյն սահմանադրական, ամենուն համար աւելի անկախ ծչդելու ազատական բէժիմ մը կ'ուզէ։ Անդամ մըն ալ կը հաստատեմ թէ նոր Թուրքիոյ գիւանագիտներուն և քաղաքացիներուն, Եւրոպացիներուն ու ոչ-Եւրոպացիներուն, քաղաքային պաշտպանութիւն և զինուորականներուն մէջ գիտակցութիւնը հետզհետէ կ'արթննայ։ Այսպէս, հակառակ սաժամապէս աւաղ եկած մեծ ջաղէպերուն և պատասխանատուներուն, աւելի վստահելից կերպով կը դիմենք Թուրքիոյ ապագան։»

*** *Նորակազմ Ցառաջդիմասէր կուսակցութիւնն անդամներէն Բէօֆտէիլի երեսի. Ֆէլիա պէյ սա յայտարարութիւնը բրած է օրագրողի մը.— «Ցառաջդիմասէր կուսակցութիւնը հաւաքուեցաւ Իթթիհատի քաղաքական ծրագրին յուրջը։ Այդ ծրագիրը քաղաքական մտրամատնութիւններ չունի։ Մեր երկրին մէջ քաղաքական պահանջները այդպանութիւն մը ստացած չեն դեռ, որով Իթթիհատի ծրագիրն ալ, բոլոր ծրագիրներուն պէս, չատ ընդհ. հիմերու վրայ հաստատուած է։ Իրաքանչիւր յառաջդիմասէր կրնայ ընդունիլ և գործադրել յառաջդիմասէր քաղաքականութեան մը ընդհ. դիծերը պարունակող այդ տեսակ ծրագիր մը։ Ասով հանդերձ, Խորհրդարանին նստաշրջանը փակուելէն ետքը, ծրագիրն պէտք ունեցած ընդլայնումները պիտի կատարենք։ Ցառաջիկայ նստաշրջանին կարելի է աւելի մանրամասն ծրագրով մը ներկայանանք։ Գալով մեր հետեւելիք ընթացքին, պարզ է. մենք կ'ուզենք որ սահմանէն աւելի ծրագիրները ապրեցնել ըլլան։ Բնական է որ աշակցենք այն տեսակ դահլիճի մը որ Իթթիհատի ծրագրին հաստատ յառաջդիմասէր ծրագիր մը ներկայացնէ. բայց ծրագիր ներկայացնելը ուրիշ բան է և անոր իրականացումը բոլորովին տարբեր բան է։ Հետեւաբար դահլիճը երբ իր ծրագրէն չեղի, ապատօրէն պիտի քննադատենք*

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Արչաւանումին հրամանատար Շեվքէթ Թաղրաս փաչայի կողմէ ըմբոստութիւն արուած պայմանաժամը աւարտած ըլլալով, զինուորները մայիս 1ին բուռն յարձակում մը զործած են Մարմարիսոյ վրայ, որոնք Տէյիրի մէջ զիրք բռնած էին։ Ամբողջ օրը սեւոյ կասաղի կռիւ մը յետոյ ապատամբները իրենուան յաջողած են զրաւել Տէյիրի չրջակայքները զրանուող կրկրոդական գիրքերը։ Ցարձակումը ուժգնօրէն վերսկսած է առաւօտեան։ Զինուորները նոր մղելով ըմբոստները, Տէյիրի մասն են։ Երկու կողմի կորստեանները յայտնի չեն։ Տէյիրի առումը պիտի դիւրացնի բանակին գործողութիւնները, բայց Մարմարիսոյի որոշած են մինչեւ վերջը կռուիլ։

*** *Վիեննայէն «Թայմս»ի կը հեռագրեն. «Տեղւոյս դիւանագիտական և զինուորական չրջանակներուն մէջ մեծ ուշադրութիւն։ Շեքսպիրի առնուած ամենէն վերջին բաներուն համաձայն, ապըստամբները ապրիլի սկիզբէն ի վեր կորած են Թուզի և Շքտարայի միջեւ գտնուող ճամբան։ Օսմ. զինուորները Թաքթաքի ժայռերուն անցնող ճամբան միայն բռնած են։ Սակայն այդ ճամբան մասամբ վտանգաւոր և մասամբ ճամբանուտ ըլլալուն, մեղանչութիւնը առաջման յարմար չէ։ Շեվքէթ Թաղրաս փաչայի հրամանատարութիւն տակ 15,000 զինուոր կը գտնուին։ Բայց այս զինուորական ուժը ցրուած վիճակի մէջ կը գտնուին ընդարձակ տարածութիւն մը վրայ։ Դժուար է ճչչել թէ Մարմարիսոյի մը կէսերը զրաւած են։ Կարգ մը խարարի կամաւորներ Այդանիա հանելով՝ տարատարներուն մոցած են։ Օսմ. ապաներ հանանարան կը գտնեն Գարատաղի հետ պատերազմ մը։»*

*** *Հռոմի լրագրները Զէմիթէէն հեռագիրներ կը հրատարակեն, որոնց համաձայն, զինուորներուն և ապատամբներուն միջեւ նոր ու բուռն ընդհարումներ տեղի ունեցած են։ Մանրամասնութիւններ յայտնի չեն։ Բարիզեայ նամանդիսաներէն բազմաթիւ կամաւորներ դէպի Այդանիա ճամբայ կած են։*

*** *Զէմիթէէն «Նոյէ Ֆրայէ Բրլէ»ի հեռագրին թէ Շեվքէթ Թաղրաս փաչայի յայտարարութիւնն հետեւանքով, ապըստամբութիւնն պարագրելիները զուսարում մը ունեցած են Կրուսայի մէջ։ Գաղթականները կը յայտարարեն թէ Շեվքէթ Թաղրաս փաչա լաւ պայմաններու մէջ չի գտնուիր։ Կը կարծուի թէ արիւնալից ընդհարումները անխուսափելի պիտի ըլլան։*

*** *Հռոմի մէջ գտնուող «Բրօ Ազպանիա» քոմիթէին յայտարարութիւն մը հրատարակիչով բաղդած է իսպանական կառավարութիւնն դէմ, արդարական խնդրին մէջ հետեւած ուղղութիւնն համար։*

*** *Սրպոնիայի յեղափոխական իմանի պէյ, որ Իսպանիայն վտարուած է և Գարթիա կը գտնուի հիմա, «Թրիպունա»յի թղթակցին յայտարարած է որ արպանական ընկերութիւնը չուտ չպիտի վերջանայ, և թէ վաղ կայ որ Սարոին Սրպոնիոյ և Եպիրոսի մէջ ալ տարածուի։ Իսպանիայէն վտարուելուն համար ցաւ յայտնած է։*

ԻԶՄԻՐԻ ԲԻՒՋԵԴԻՊԸ

Իզմիրի յոյն հասարակութիւնն վարչական Խորհուրդը տեղւոյն մետրոպոլիտն նեղատմամբ եղած զրպարտութիւններուն մասին բուռն բողոք մը ուղղած է եպարքոսին, ներքին, դատական և պատերազմական նախարարութիւնց ու Երեւանական ժողովի նախագահին։ Վարչական Խորհուրդը կը յայտարարէ թէ Այնեսորի եկեղեցին մէջ ներկայ գտնուող հիւրասիրական մարմնոյն և ժողովրդեան վերաբերութեանց համաձայն, հիլենական որոշ պարզուած չէր։ Ինքնանական վարիչի մը հիլենահարատակ ուսանողները մինչեւ հիլենական ազգ. դրոշները ունենալ քարաներ կը նրէին։ Նոյնպէս մեր ազգային հանդիսաւորական քարոզ մը չի խօսած։ Վարչական Խորհուրդը կուսակցութեանէն քարոզ մը կարդալ ուզեցաւ։ Ինչպէս ամենուն ալ ծանօթ է, Սամսոնի մէջ հիլենական ազգ. դրոշները ունենալ չի թոյլատրուիր։ Ինչպէս նաեւ ոչ-իսլամ միւս տարրերը պէտք է ունենան իրենց արտադրիչ կարողութիւնները։ Չեն կրնար միայն տարուղ շլաչ, առանց վնասելու։ Ոչ մէկ յարատեւ ու մեծարժէք չնք է եղած, այդ զլխաւոր բարենորոգումը իրագործելու համար։ Երբ մէկ կողմէն Բօմիթէին ներքին քաղաքականութիւնը ձախողած է, միւս կողմէ ալ իր արտաքին քաղաքականութիւնը չփոխ եղած է, զուրկ արամարանութեան ու յարատեւութեան ոգիէ։ Այդպիսի քաղաքականութիւն մը յարաձուն գժգոհութիւն մը առաջ պիտի բերէր անխուսափելիօրէն։ Բօմիթէին ուզղած բաց նամակներուս մէջ կը գուշակէի այդ բանը, որ այսօր իրականութիւն դարձած է։ Ասպահովաբար, ոչ ոք պիտի զարմանար, երեսուն տարուան անիշխանական բռնապետութենէն յետոյ, տեսնելով որ ամէն ինչ կանոնաւոր վիճակի մէջ մտած չէ անմիջական կերպով։ Դժբախտաբար, Բօմիթէին պիտերը կատածոտ գիւրազգածութիւն ցոյց տուած են միչտ, ոչ մէկ քննադատութիւն թոյլատրած չեն, որքան ալ նրամամիտ և արդարացի ըլլայ ան։ Այս պայմաններուն մէջ, կամ պէտք էր աչքերը փակել այն ատոյդ վանդներուն հանդէպ որոնց կը դիմէր Թուրքիա, և կամ վերջ տալու էր իրերու վիճակի մը, որ ամէն օր դժուարութիւններ կը բարդէր և կնճռոտութիւններ կ'ուսկեցէր։ Բնականաբար անհամաձայնութիւններ առաջ կեան նոյնիսկ Մ. և Ց. Բօմիթէին մէջ, ապացուցանելով թէ Թուրքիա աւելի ճշմարտագոյն սահմանադրական, ամենուն համար աւելի անկախ ծչդելու ազատական բէժիմ մը կ'ուզէ։ Անդամ մըն ալ կը հաստատեմ թէ նոր Թուրքիոյ գիւանագիտներուն և քաղաքացիներուն, Եւրոպացիներուն ու ոչ-Եւրոպացիներուն, քաղաքային պաշտպանութիւն և զինուորականներուն մէջ գիտակցութիւնը հետզհետէ կ'արթննայ։ Այսպէս, հակառակ սաժամապէս աւաղ եկած մեծ ջաղէպերուն և պատասխանատուներուն, աւելի վստահելից կերպով կը դիմենք Թուրքիոյ ապագան։»

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐԻՆ

*Օսմ. նաւատորմի հանդանակիչ մարմինը իր կազմութենէն ի վեր 80,818,591 զրուշ հանդանակած է։ Ասկէ զատ, տասցած է երկուուն պարարի տասներ 1,909,210 զրշ.ի արժէքով։ Նոյնպէս 179,329 զրշ.ի առարկաներ։ Համագումարն է 81,907,130 զրուշ։ Հանդանակիչ մարմինը այս չաբթաթ 40,000 ոսկի վճարեց Տէյլի Գանքին իբր երկրորդ մասնաբաժ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ — ԼՕՐԴ ՆԻՍ

ՆԵՐԲԻՒՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՊԻԻՏՄԷՆ

ՀԱՍԱՆ ՊԷՅԼԻԻ ՔԱՆԴՈՒՍԾ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ԻՆՉ ՎԵՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ ՑՈՅՑ ԿԸ ՏՐՈՒՒ ՀԱՅՈՑ ԽՆԴԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

ԻՄԱԼԻ ՊԷՅԻ ԲԱՑՍԿՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նիսան բացուեցաւ ժամը 10 ու կէսին. կը նախագահէր Անդէա Բիզա պէյ։

Երեւմտեան ոյժերուն ներկայացուցիչ Ծերակոյտին մէկ թէկնածուն էր, որուն կը տեղեկացնէր թէ ծովային նախարարութեան պիւտճէին մէջ 2 միլիոն ղրշ.ի խնայողութիւն մը կատարուած է։

Կառավարութիւնը 5 յօդուածնոց օրինագիծով մը, կարգ մը օգնութիւններ ընել կուզէր հին բէժիմին քաղաքային յանցանքով բանտարկուած, աքսորուած, կամ արտասահման փախած մարդոց. ասոնցմէ անոնք որ յարմարութիւն ունին պետական պաշտօնի պիտի կոչուին, իսկ հիւանդները և անկարողները հանդստեան թոշակ պիտի ստանան։

Գօնտաչի երեսփոխան հօճա Վէհպի դէմ խօսեցաւ այս օրինագծին, առարկելով որ այսպէսով կառավարութեան վրայ յոյս դնողներուն թիւը պիտի չաճանայ։

Հաֆիզ Իպրահիմ էֆ. ևս խօսեցաւ այս կարգի օրէնքի մը անպատեհութիւններուն վրայ. կարգ մը մարդիկ, ըսաւ, պետական պաշտօն մը կամ հանդստեան թոշակ մը ձեռք ձգելու համար, ինքզինքնին իրը «մազաղրիցնը սիյասէէ» պիտի ներկայացնեն։

Իսմայիլ Հագը փաշա պէյքը չնչաց դատաւորութի մը՝ «զրկուած»ներու մէջեւ անոնք որ ըսաւ դատապարտուած կամ հալածուած և սակայն հարը չնորհի արժանացած և ամնիստիայէն օգտուած են, անոնք պէտք չէ օգտուին ներկայ օրինագծէն։ Իսկ իրենի դէմ է անօթութեան և թշուառութեան մէջ թողուլ այն անձերը, որոնք հարենիքի փրկութեան համար իրենց անձը և հանգիստը զոհած են։

Զօրագլուխ զարմանք յայտնեց որ այս խնդիրը սեպի կուգայ այսքան վիճաբանութեան։ Այս օրէնքը ոչ թէ պիտեան այլ պաշտպանութեան օրինագիծ մըն է։ Եթէ մեզ չպաշտպանէին, ըսաւ, ոտնձգութեան համար աշխատած և թշուառացած մարդերը, ակէ եւ ոչ ոք պիտի ուզէ հասարակաց դատին ծառայել։

Եւրոպ Լուտֆի.— Տէրվիշ Վահէթին կասկածաւոր է, ան ալ «մազաղրիցնը»է։

Զօրագլ.— Եթէ Սահմանադրութեան համար աշխատողները զրկուած նկատէնք այն ատեն անոնցմէ զատ ոչ ոք իրաւունք կ'ունենայ այս օրէնքէն օգտուելու։

Թաղագ պէյ (Էսքիշէհիր).— Մարդ մը որ իր տան մէջ նստած ատեն բռնուած, բանտարկուած և աքսորուած է և ընտանիքը թշուառութեան մատնուած է անիկա զրկուած չի համարուիր։

Զօրագլ.— Այն ատեն քիչ կամ շատ բոլոր օսմանցիները զրկուած են. մտնելու ես կրնամ ըսել թէ իմ պատկանած ազգս ամենէն աւելի զրկուած է հին բէժիմին։ Սակայն եթէ միայն Սահմանադրութեան համար աշխատողները զրկուած նկատէնք այն ատեն օրինագծին տարածքութիւնը որոշ անձերու սահմանուած կ'ըլլայ։

Սայիտ պէյ առաջարկեց որ թաշակէն նպաստաւորուին միայն անոնք որ իրապէս կարօտ զրկուածներ են և յոյսի անցեալ չունին։

Վարդէս.— Բանտապետներուն և զրկողներուն թոշակ կուտանք. ինչու կը վախնաք զրկուածներուն թոշակ տալէ։

Վիճաբանութիւնը բաւական նիստուելով, օրինագիծը ընդունուեցաւ. Սայիտ պէյի առաջարկած բարեփոխութեամբ։

Ժողովը անցաւ ներքին գործերու պիւտճէին։

Նախ խօսեցաւ Շէվքէթ փաշա (Պաղատան) որ խօսեցաւ Նարմ փաշայի անփոփոխութեան և անկարողութեան պատճառաւ յառաջ եկած վարչական պայմաններուն վրայ։

Սմիռնա փաշա բան թէ՝ ատանք զըրպարտութիւններ են և Վարդէս էֆ.ի քով իր ըսածը ապացուցանող փաստեր չկան։

Համարձակ Պշտեան.— Երկրին ամենուրեան զարդացումը կախում ունի տարբեր համակարգութիւններէ։ Ոչ որ հաստատութիւնը նպաստաւոր տարբի մէջ կը գտնուի դատապարտելի է։ Ես իր Սատանայի երեսփոխան մատնուորագէս պիտի խօսիմ Սատանայի կացութեան վրայ։ Երկու տարի առաջ ժողովուրդը ենթարկուեցաւ ազէտի մը և չասեր թշուառացան։ Կառավարութիւնը նպաստ յատկացուց ասոնց և կրծանուած եկեղեցիները վերաշինեց։ Կուսակալի մը անարդութեան երեսէն յառաջ եկաւ Սատանայի ազէտը և դարձեալ կուսակալի մը հրամանով քանդուեցաւ Հասան Պէյլիի եկեղեցին, այն ատենվան հիմա ալ դեռ չարունակուին կան և ամոնց ատանիներու վրայ է որ հակերս պաշտօն ունին կառավարական պաշտօնատերը։ Կ'ըսուի թէ՝ պաշտօնատերը հոգեւորականներու դէմ յարձակումներ կը գործեն. խօսք կուտամ որ այդ բարձրները նկատի պիտի առնեմ. բարձրագոյն կեսափոխանները թող դիմեն ինձի և եթէ կառավարութիւնը չի քննէ ու դադարցուցի չի տայ իրենց, այն ատեն կրնան նոյն իսկ այս պաշտօնէն հեռացնել զիս։ Բնականաբար կառավարութիւնը չի կրնար մեզի ի մէկ ոչնչերու մէջ հաստատութիւն գոյացնել։ Իսկ դարձեալ կը կրկնեմ թէ կառավարութիւնը բնաւ ցեղերը թրքացնելու և կամ ձուլելու քաղաքականութիւն չունի և չպիտի ունենայ. քանի որ ատիկայ նոյն իսկ վնասակար է երկրին համար (ծափեր)։ Արդ կառավարութեան այս նպատակը գիտնալով, մեր եկեսփոխանները վստահութիւն ունենալու են։ Վարդէս էֆ. ազիկ փախցնելու պարագայ մը ցիշատակեց և ըսաւ թէ՝ կառավարութիւնը չի հետապնդեր. բայց ազիկը ըստ օրէնի «ենիքսան» եղած և չերիի դատարանին առջև ըստութիւն ի դարձ դրուած ըլլալը հաստատուած չըլլալով, կառավարութիւնը բնականաբար ընելիք բան մը չունէր այլուս։

Վարդէս (ընդմիջելով).— Ձեր խօսքը մը դէպքին համար է. իմ ըսածս մէկ հատ մը չէր և անուն չի տուի, որովհետեւ դուք ամէնքն ալ գիտէք, եթէ կուզէք մենք կրնանք անունները տալ, յուցակը պատրաստ է. ձեզի կը զրկենք. այդ տեսակ դէպքեր չատ...

Խալիլ պէյ (շար.)։ Սատանի բաներ կը պատահին, վրդովիչ բան մը չկայ. բայց դուք դարձեալ ինձի դիմեցէք...

Վարդէս.— Առաջին առթիւ ձեր այդ հրաւէրին պիտի պատասխանեմ և պիտի օգտուիմ ձեր բարեացակամութենէն. բայց մինչեւ հիմա այնքան չօգտուեցանք...

Խալիլ պէյ (շար.)։— Հիմա կրնաք դիմել և եթէ ձեր բողոքները քննելով, անոնց մասին պէտք եղածը չընեմ, այն ատեն այս բեմէն կը դատապարտէք ինձի և նոյն իսկ կրնաք ձգել զիս իշխանութենէն։ Դարով սիսնիզմի խնդրին, արդէն Հայերը փաշա ակէց ատաւ հարկ եղած բացատրութիւններ տուտ. ես նոր բան մը չունիմ աւելցնելիք։ Օսմ. Հրեաները այս երկրին կապուած ամէնէն հաւատարիմ ցեղերէն մէնն են. իսկ օտարատոհմ Հրեաներու մասին ալ կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է։ Վարդէս էֆ. խօսեցաւ նաեւ հողային հարցի մասին։ Արդարեւ այդ հարցը օր առաջ լուծուելիք խնդիր մըն է. կառավարութիւնը ասկէ առաջ այդ մասին կազդ մը միջոցներ խորհած և այդ ուսիւ ալ օրինագիծ մը պատրաստած է։ Ը.ը այժմ պետական խորհուրդին քովն է։ Իշխաջիկայ նստաշրջանի բացման առաջին օրերուն ձեզի կը ներկայացնեմ այդ օրինագիծը և վերջ մը կը գնենք այդ խնդրին, որովհետեւ կառավարութիւն մը որ երկրին մէջ կուզէ անդորրութիւն հաստատել, ընականաբար պիտի կատարէ իրեն ինկած պարտականութիւնն լաւիւնը։

Գիւղամ.— Երկան բարակ օրէնքներու ալ պէտք չկայ. մէկ հրաման մը կը բաւէ։

Խալիլ.— Ատանի մէկ հեռագիրով վերջանալիք գործ չէ. ես ալ զրաված եմ այդ խնդրով. չատ «էշէմին» խնդիր մըն է։ Եւրոպոխանեան. ոմանք կ'առարկեն թէ բացի թուրքերէն մէս ցեղերուն առիթ չենք տար որ պետական պաշտօնեաներու անցնին։ Ես թուրք ըլլալով, կը փափաքիմ որ իմ ցեղս ազատ պաշտօնեայ ըլլալ, որովհետեւ այս երկրին իրական տէրը վաճառականը, գործարանաւորը և երկրագործն են և ոչ թէ պաշտօնեաները։ Իսկ մեզ տարերաս կոգմէ եղած ոեէ դիմում նկատի կ'առնուի և պաշտօնի կը կոչուին եթէ օրէնքի համաձայն կը լրացնեն պետական պաշտօնէի հանդամանքները։ Եէմէնի ապատամբութիւնը գլխեմ գտաւեցաւ. այդ մասին մէջ տեղական զորձերը կարգադրելու համար քիչ մը աւելի լայնօրէն գործելու իրաւատիւն տուինք կեղրանի հսկողութեան տակ. ապիրա ապատեղծանոցում չէ, այլ միայն նկատի առնելք Եէմէնի վիճակը և բան ալեմ այս կարգադրութիւնը երթնք։ Ապահովական տարատամութիւնը երբեք տարածուած չէ և սոնմանափակուած է Շերարայի մօտերը։ Դարատաղ միայն կը պահէ իր չէզոքութիւնը. իսկ հեռագիր մը տուի որ կ'ըսէ թէ՝ 500 Կարիպարտեան կամաւորներ Ասվանա ցատաք եղած են. բայց ատիկա կառավարութեան համար բնաւ կարեւորութիւն չունի։ Հ. Պոյաճեան էֆ. խօսեցաւ Հասան Պէյլիի քանդուած եկեղեցիի մասին։ Պոյաճեան էֆ. ինք ալ կը հաստատէ թէ՝ Ատանայի վալին միայն հանրաչխութեան և անդորրութեան համար աշխատող մը եղած է։ Եկեղեցիին խնդիրը քիչ մը յուզած է մեր հայրենակիցները. բայց ատոր մէջ բնաւ մատնուար դիտում մը չկայ։ Ատանայի չատ մը տեղերուն մէջ եկեղեցիներ կը շինուին, բայց վալին միայն Հասան Պէյլիինը փլցրնել տուաւ որովհետեւ զինուորական տեսակէտով անյարմար տեսեր էր տակէ զատ դիրքեցնելը իր տեղին վրայ չէ շինուած և առանց արտօնութեան զործի սկսուած է. արդէն եկեղեցին ալ ատրուած չէր ամբողջովին։ Հայերու մասնաւոր դիտում մը վերադրելու համար չէ որ վլցուած է եկեղեցին։ Դուք (Հ. Պոյաճեանին ուղղելով խօսքը) կատակով ծէնով պէյի վրայ վրատանութիւն ունիք. երբեք դիտում չի կայ բրատին մէջ...

Տաղաւարեան.— Հիմա վստահութեան, անվստահութեան խնդիր չկայ. այս խնդիրը ուրիշ է և ատրդեր է պարագան...

Խալիլ.— Արդէն եկեղեցին պիտի չշինուի ուրիշ տեղ մը։

Գիւղամ.— Ինձի չպատասխանեցիք թաղիրութեան տուած կը գանուի. Հայիր կրպանեն. կառավարութիւնը թող բան մը ընէ վերջապէս...

Խալիլ.— Եւ ատանց մասին լաւ տեղեկութիւն չունիմ. հարկաւ դուք ունիք եթէ անուններ կան, որոշեցէք և ինձի եկէք։

Տաղաւարեան.— Ո՞ր մէկը որոշենք. լեցուն է. Պասրիարքարանի կողմէ մէյտ դիմում եղած է ձեզի և ասիկն ինչ ժամանակին տեղեկագրուած է. մը սպանութիւնը և մը գրաւուած հողը թուսմ. սա տեարակին մէջ (հողային գրաւմանց տեսարակը ցոյց տալով) պիտի տեսնէք թէ 27 եկեղեցի, 13 վանք. 16 գերեզմանատուն, 81 ազգապատկան ազարակ և տեղին թիւով հարիւր հազար գրաւուած են։

Հօճա Մուսթաֆա (Էսկիշիր).— Եաղան ալը էֆէնտիմ. ատանք 50 տարուան բաներ են...

Տաղաւարեան.— Սուտ ալ է. ինչ է սա. չէք թոյլ տար որ խօսինք. հիմա ալ սուտ է կըսէք. դուք խիղճ չունիք. եթէ թոյլ չտամ ատոր որ խօսինք, զոցեցէք, ուր դիմենք, որո՞ւ դիմենք. ինչ է ասիկա. Երեսփ. Ժողով է թէ ուրիշ բան է. մինչեւ այսօր կը չարունակուի այս հողային գրաւումը. սա՛տ է բանով չի լմնար. միայն Հայերը չեն, Քիւրտերն ու Թուրքերն ալ անիրաւուած են։ Համիսի ատեն անգամ եկեղեցի չէր քանդուած. սեսնուած բաներ են ասանք...

Թաղագ (Էսքիշէհ).— Տաղաւարեան էֆ. այս խնդրի մասին մտածելէ չատ առաջ Վարդէս և Փոստրմաճեան էֆ.ները դիմեցին կառավարութեան, որ հարկ եղած խորհրդակցութիւնները կատարից և պետական խորհուրդը այժմ կը քննէ այդ առթիւ պատրաստուած օրէնքը։

Խալիլ պէյ զարձեալ կրկնելով և վրատանդներով որ յառաջիկայ տարի հողային խնդիրը պիտի լուծուի, վարչական ոեմին, ուրիշ վերջ ժողովը չարունակեց վիճաբանիլ յօդուածներուն վրայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՆԱՐԿ ԺՈՂՈՎ.

Ատան ժողովը երկէ չգումարուեցաւ մեծամասնութիւն չկրլալուն պատճառաւ։ Ներկանները որոշեցին տոխպոդարար հրաւէր ուղղել բացականերուն որ ուրբաթ՝ ժամը 8ին (Ը. Ե.) Դպրեվրի Թարդրդարանը գանուին լիագումար նիստ գումարելու համար։

ԿԻՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ.

Կրօնական ժողովն ալ կէս օրէ յետոյ միայն վեց անպամիներու ներկայութեամբ խորհրդակցութիւններ կատարից կարգ մը անհատական և թաղային խնդիրներու վրայ։

ՄԱՀԱՄԱԳՈՅԺ.

Յաւով կ'իմանանք մահը՝ Գահիրէի հայ փաստաբաններու երկրցին, Ժան Պրուսալի որ կախուածնոր եղած է։ Ժան Պրուսալի չատոնց Եղիպտոս հաստատուած և փայլուն դիրքի մը հասած՝ զարդացեալ, բարեսէր և համակրելի անձնաւորութիւն մըն էր։ Բայց ատոր, իրաւաբանական հաղանագիտ յատկութիւններ ունէր, որոնց չնորհիւ հաւատարակս յարգուած և ճանչցուած էր խատն և եղիպտական դատարաններուն մէջ։ Հայասակ իր նիւթական բարեկեցիկ վիճակին, անխոնջ աշխատող մըն էր և մահը զինքը զգեանց աշխատութեան պատրաստուած մէկ պահուն։ Իր ատգանդին և համբաւին պարծառ հաստատութեանը մէջ, յոյժ կանուխ կ'ելլոյ գերեզման։ Իրմով սեղուն հայ կանիպի հաստատութեան կարեւոր դէմքերէն մէկն է որ կ'անհետանայ։ Հանդուցեալը ազգային կեանքի մէջ եւս գանուած է, գլխեմ 20-25 տարի առաջ Բարիզի մէջ հրատարակիով «Հայաստան» անուանով թերթ մը, հոգիական դատը պաշտպանելու նպատակաւ։ Ժան Պրուսալի Ազգ. Առաջնորդարանին եւս կարեւոր ծառայութիւններ մատուցած է զանազան դատերու առթիւ, որոնց համար վարձատրի ընդունած չէ յաճախ։

ՇԵՐՎԱՆԶԱՏԻՆ ՅՈՐՍԼԵՍԵՆԸ

Ռուսահայ ակամուսոր վիպասան Շերվանզատէն յոբսլեանին տարիներ յոյս սեւաւ է, մաքուր ստպրութեամբ հատորներով մը, իր կենսագրանքը զոր յատկապէս պատրաստած է Արամ Սնամեան։ Այս հատորը որ կը պարունակէ նաեւ յոբսլեարին մէկ գնդեցիկ պատկերը կը վաճառուի 100 փարայի, բոլոր գրավաճառներուն քով։

ՀՐԱՒԷՐ

Հայ ուսանողներու օժանդակող միութիւնը, որուն նպատակն է պետ. բարձր. վարժարաններու մուտքը դիւրացնել հայ ուսակերներու առջեւ, կը հրաւիրէ բոլոր բարձր. վարժարաններու ուսանողները՝ ներկայ գտնուիլ, յառաջիկայ Մայիս 6 ուրբաթ օր, ժողովրդայնս-ընթերցարան (Բրանմիլ Դարիէ-Արմենեանը) ժամը 12ին (Ը.Ե), Ծրագիր-կանոնագիրը վերջնական խորհրդակցութենէ մը անցընելու համար։

"ՀՆՉԱԿ"

Լոյս տեսաւ «Հնչակ»ի 1 2 3 միացեալ 1911թ թիւերը։ Բովանդակութիւնն է. 1. Ցարիզմի նոր զոհերն չահատակութիւնները (խմբագրական), 2. Թիւրքիոյ վերածնութեան օրերում Ս. Սարգսեան Գիւլիսանի) 3. Բաղաքական տեսութիւն (Բ. Վարդապետ) 4. Նամակ Կ. Պոլսէն (Էնտիժէն) 5. Նամակ Թիֆլիսէն (Հնչակեան) 6. Նամակ Զարսկասատանէն (Հնչակեան) 7. Բացատրիկ «Հնչակ»ը։ 8. Կազմակերպական։ 9. Նուիրատուութիւններ։ Գինն է 40 փարա։ Կեդրոնատեղին է Զարմանդարար մեծ նոր խան, թիւ 2. կը գտնուի բոլոր լրագրավաճառներու քով։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼԵՊԱՆԴԱՆ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ.

*Սփիւռք.— 3 Մայիս.— Երէկ ժամը 4ին Սէնիչէի սահմանագլխի ամրոցը գտնուող և Աչիէ պահականոցին զինուորները Քէլինիաի և Սէրչէլերի միջեւ թակարդ լարած կը սպասէին, երբ տեսան որ անծանօթ մարդահմանագլուխը կ'անցնէր։ Զինուորի ազդարարեցին որ կենա. սակայն անիկա անսասանելով այդ հրամանին զինուորներու կողմէ սպանուեցաւ։

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԵԼՄԷՆԻ ՄԷՋ

Մէքքէի Լիվան Ռ. Դրան կը հեռագրէ թէ Զիւպէյտիլ Շամի, Էլիսա և Պէնի Եէտիա, ինչպէս նաեւ Ռենիիտաի հիւսիսային և արեւելեան կողմերու բոլոր ցեղերն ալ անհնազանդ եղած են։

** Եէմէնի բարեռնոգիանց յանձնաժողովը երէկ, Ռ. Դ.ան մէջ նիստ գումարելով խորհրդակցեցաւ Եէմէնի վարչական բարեկարգութեան օրինագիծերով։

ԹՈՒՐԲԵԼՊՈՒԼԿԱՐ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽՔ

Դ. Զարմանեան ապայակոյտի պետը երէկ թուրքեւպուլկար սահմանագլուխը մեկնեցաւ. քանի մը օր առաջ սահմանագլխին վրայ պուլկար հարիւրապետի մը սպանութեան գործը քննելու համար։

** Երէկ պուլկարական գեսպանը արտաքին գործոց նախարարին ներկայացել է։

ԲԱՆՏԻ ՄԷՋ ԱՐԻՒՆԱԼՈՑ ԿՈՒԻ

ՀՈՌՈՍ, 3 Մայիս.— Երէկ կեդրոնական բանտին մէջ բռնատարկեալները իրարու հետ կռուելով ինը գատապարտեալներ վիրաւորուեցան, որոնցմէ երեքը ծանրապէս։

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ցեմօրրամի կուսակցութեան անդամ և «Ելեն Թիւրք» լրագրին խմբագրապետ Զիա Շերիր էֆ., որ արտասահման ելած տուած էր, բանտէն փախելով, Պոլիս վերադարձած էր։ Ոստիկանութիւնը Գալաղիւղի բնակարանին մէջ ձերբակալելով յիշեալ փախստականը, Պատերազմական Ատեան զրկած է։

Մ. ՏԻԱՄԱՆԹԻ

ՍԱԿԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ԶԱԼԱՍՈՒԹ ԱԼԼԻ, ՓԱՂՇԱ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 5 ԵՒ 7

Մ. Տիամանթի ասանը Դաղամիոյ Սակարանին ու սոսար երկիրներու սոսկալ ուներուն մէջ ընդունուած կամ չընդունուած արժէքներու գնում ու վաճառում կը կատարէ։

Այս միջոցիս իր տարահաղորդութեան տակ ունի.

ԳՆՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ	ՎԱՃԱՌՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ
10 Բամբեկեռաղի Գ. Պոլսոյ Ջուբի գրքերթուան	50 » Կարմիր Սրբոյ։
10 » սովորական Գ. Պոլսոյ քաղաքներու։	10 » Բրինքիրոյ Եօթի գլխանին։
20 » առանձնաշնորհեալ Գ. Պոլսոյ գարարմներու։	10 » Օթոման Բիրթի բնակարան։
25 » Սթէնեալի ծովասորի բնակ. (չրջաբերութեան հանուելու վրայ)	20 » «Արլան» չաղոխի։
10 » Բեռլի թիւնէլին։	20 » Ժուլիանս միացած գարնէրաբերդարաններու։
20 Միացած գարնէրաբերդարաններու (չրջաբերութեան հանուելու վրայ)։	10 Պարամիուդի Բրինքիպալի Եօթնեկ գլխանին։
25 » Մակեդոնական ծխախոտի բնակ.	5 » Անատոլու երկաթուղիին % 4½
20 » Գոմոնթիի	3 » Էրէկլիի։
10 Պարամիուդի Իզմիրի քարտիին % 6	20 » Էսկի-Հիսարի չաղոխի
10 » Սեբաստիայի նուահանդիսաի % 5	10 » Բաժնեթուղթ Բրինքիպալի Եօթնեկ Գլխանին։
22 » Նէքսար % 6	
20 » Տէրքոյի 4% 00	
20 » Սօլ Բրիլնի Լիմիթիտի։	

=5=

ՊԱՀԻՐԻ ՄԷՍԱՐԻՊԱՆԻ ՏԱՐԻՆԵՐԸ

Նիսանի եբրայական արարածոմը 5760 տարի
» » արաբ 3630 քրիս
Սաման 3659 »

Թէրսանէի ամիրէ էշէն մեսարանը ունի լուսիսի կէսօրէնէն պարէատա ճնոնի վէ մզրտարը մուհարրէրի խէ զարէմ էշեան մեսարտան խարիմէ ալալի մեսնարատանա գօնուլատրնտան եթնարնա թաղեպ օլանարրն թէբլիգնամէլէրին գիւչատրը մուգարրիր պուլունան բաւմի մայիսին ասգուգրէնը փարար էրթնէսի կիւնի պատէգրէվով սատի իբրէ գատար թէբլիգնամէլէրի իլ եկ գատ ան նիսարէթնամէ թէէմինամի ադէէլերինի թէբլիգնամէլէրին պարիրէ նէզարէթի տէօրանմի տարիրսի իբրնէի լէվազիմ զրամնրա եթնա էրէմէլերի վէ սատի մէգրիբատէն սանրա թէբլիգնամէ զատալ խարիմէլէնի իլան օլունար։ 3—3

ՊԱՀԻՐԻ ՆԷԶԱՐԻԹԻՆԵՐԸ

Սիրտ սաթէն	մէջիտ	3500
Դրամագլուխ սաթէն	»	600
Պուգրէն	»	300
Գոլ սատարը	»	1000
Խարնաթօ	»	500
Վարդա	»	60
Թօքատ	սաթէտ	500
Եաղա սաթարը	»	500
Բանիտոն սիւյմէսի	»	10900
Զաքէթի սիւյմէսի	»	4000
Պէյազ քէմիք սիւյմէ	»	20000
Գօրնա	»	1000

Թէբսանէի ամիրէ էշէն լուսիսի օրան պատատա մուհարրէր ան իբրի զարէմ էշեան մեսարտան խարիմէք իւզրէ զարէմը զարգի ուսուլիսիէ մէկզրի մինաղատատա գօնուլատրնտան եթնարնա թաղեպ օլանարրն թէբլիգնամէլէրին գիւչատրը մուգարրիր պուլունան բաւմի մայիսին ասգուգրէնը փարար էրթնէսի կիւնի պատէգրէվով սատի իբրէ գատար թէբլիգնամէլէրի իլ եկ գատ ան նիսարէթնամէ թէէմինամի ադէէլերինի թէբլիգնամէլէրին պարիրէ նէզարէթի տէօրանմի տարիրսի իբրնէի լէվազիմ զրամնրա եթնա էրէմէլերի վէ սատի մէգրիբատէն սանրա թէբլիգնամէ զատալ խարիմէլէնի իլան օլունար։ 1—3

ՓՕՍԹԱ ԹԷԼԷՖՕՆ ՎԷ ԹԷԼԷԳՐԱՖ ՄԻԻՏԻՐ ՈՒՄՈՒՄԻՑԻՍԻ

Փօսթա վէ թէլէգրաֆ վէ թէլեֆոն միւսթերիյէի ումումիյէսի իշխան սէմիր ճիվանա վէ թաճիա իյէ չէնգիրէնի մայիսին իբրնէի վազար էրթնէսի կիւնի մինաղատատա թիրա զրրնճառոր ազէմնա իլան խարիմէ խէտ կէօրիրմէ լիզիմի իւզերինէ մինաղատատա կիւնիւ չէնրի հալն օն էէանճի տարը կիւնի զէվալը սատի պիր պուչուզա թէպալեզ խարիմէ վէ էշեան մանիլուգանդն ինայէսինի իճրատանան օն պէշ կիւն խիմամնատա թէմամէն միւտիրիյէթմիւտարիմիզէյնա ֆազրիգազանա թէպանի սէչրաթ պուլունմուշ օլմազրա թանֆիզաթ ազազ ազազու իսանն զէլանիրն խանՃԱՆ զուլմիրնէ մինրատամբրը իլան օլունար։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ماجد محمد فره قاشه

ՄԱՀԻՏ ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇ

ԹՕՀԱՖԻԷԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ՀԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 11 ԵՒ 12

Սոյն առեւտրական հաստատութեան նչանաբանն է առեւտրական ոչխարի մէջ առ իմաստալից օրէնքին հետեւիլ։ «Վերսնորոգութեան ոգին կ'ապահովէ յաջողութիւնը»։ Եւրոպայի նեմեօրէնակ հաստատութեանց նման նոր վաճառատուն մը չմնաց որուան է, ուր թօհաֆիէի վերարկու ամէն կարգի ապրանքներ կը գտնուին։ Վաճառատան Տէրը Եւրոպայի առեւտրական ամենէն կարեւոր կեդրոններուն մէջ ըրած ուսումնասիրութեան շնորհիւ, թերիկ տուած է ամենավերջին նորաձեւութեամբ չնուռած, կլիներու և տղոց յատուկ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՊԱՌԶՆԵՐ, ԺԻՒԹԵՐ ԵՒ ԺԻՒԹՕՆՆԵՐ, այրերու և տղոց համար ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՖԱՆԹԷԶԻ ԲԱՃԿՈՆՆԵՐ, ամբան յատուկ ՀՈՎՎԱՆՈՑՆԵՐ և վաճառատան դլխաւոր ապրանքը և մանաւանդ խիստ եղող ՖԱՆԵԼԱՆ, ԳԱՌԼԳԱՇ և ուրիշ շատ տեսակ ընտիր ապրանքներ։ Կը խնդրուի անդամ մը այցելել սոյն վաճառատունը, համոզուելու համար թէ հոն դտնուող ապրանքները մինչ ընտիր տեսակի և գրքան ասան են։

Վաճառատունը Մանուտա Փոչա Շեբէրէի խանին կից 37 և 38 թիւ խանութներէն դատ ուրիշ մանուածիւ չունի։ Այս մասին յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի։ 4—52

էՏՀԷՄ ԲԷՐԹԷՎ ԴԵՂԱՐԱՆԻ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԵՂԵՐԸ

ԲԷՐԹԷՎԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

խիստ օգտակար է ակօրակներուն, սակաւարիւններուն և ոսկորի հիւանդութեան են թակայ եղող և չքաւոր տղոց համար։

ՔՐԷՄ ԲԷՐԹԷՎԸ

դէմքի բիծերը և խաղաւարտները ու ձեռքի ճաթռուքները կ'անհետացնէ։

ԲԷՐԹԷՎԻ ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ՋՍՐԴԱՓՈՇԻՆ

դէմքը կը ճերմկցնէ և թարմութիւն կը պարգեւէ մարմնոյն։

ՔՆԱՖՆՑՈՎ ԲԷՐԹԷՎԻ ՄԵԶԻ ՋՈՒՐԸ

մազերը կ'ուժգնցնէ, անոնց թափելուն առաջքը կ'առնէ ու թափերը կ'անհետացնէ։

ԲԷՐԹԷՎԻ ՏՂՈՑ ՓՈՇԻՆ

օրօրոցի տղոց կարմրութիւնները և խաղաւարտները կ'անհետացնէ։

ՔՈՉՄԷԹԻՒ ԲԷՐԹԷՎԸ

պեխերը կ'ուճեցնէ և ուռղղ կը կեցնէ գանոնք։

ՔՆԱՖՆՑՈՎ և ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ԲԷՐԹԷՎԻ ԱՏՄԱՆԱՓՈՇԻ

Անոնք որ կ'ուզեն ախտերը մաքրել ու ճերմակ պահել, պէտք է այդ փոշին գործածեն։

ԲԷՐԹԷՎԻ Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵՐ

ամէն տեսակ օտար քոլոնէներէն լաւագոյն է։ Եղրեւանիով յայտ միկով, ամբողջով պատրաստուածները պէտք չեն ձգեր լեվանթա գործածելու։

Բոլոր դեղարանները։ դեղավաճառներուն և օշաֆեէի վաճառատունը մէջ կը գտնուին։ Ընդհ. կեդրոնատեղին է Նոր նամակատան դիմաց Երեմ Ղէնպ դեղ վաճառանոցը։ 9

امریقاده دیشه طبیبی دوقتور آرام آره‌ویانه

امریقاده فیلادلفیا دارالفنون واناطومی‌مکتبندن مأذون اولوب بوکره‌بك‌اوغلنده تیه‌باشنده ۳۷ نومرولی قالینقو آپارتمانده اجرای صنعت ایتمکده اولدیغندن محترم قارئینمزدن احتیاجی اولانلره توصیه ایدرز .

ԱԼԼԻԱՆՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

կեդրոնատեղի՝ ՃԷՆՈՎԱ

Ընկերութեան դրամագլուխը՝ 15 000.000 ֆրանք

Պահեստի դրամագլուխը՝ 35 000.000 ֆրանք

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՆԻՈՐ ԻՇԽԱՆ՝ ՃԷՆՈՎԱ, ՌՈՒԷ ՅԱ ՄԷՐԹԻՏՍԱՆԱ

Ընկերութեան Հիմնադիրները

Քրէսիրօ Իրպոնոօ՝ ՀԷՆՕԱ. Մանցի եւ Ընկ.՝ Հռոմ
Պանք Ֆիւր Հանտէլ եւ Ընկ՝ Պերլին Նագիոնալ Պանք Ֆիւր Տէյչլանտ՝ Պէրլին
Տրեդներ Պանք՝ Պերլին. Մէյր Ֆրէմ եւ Ընկ՝ Մի նեխ
Քրէտի Անշթալտ՝ Վիէննա. Ամիրիխա՝ Վիրապանվարական Ընկ. Միւնիխ
Լէսմ Մէհնցի. Ընդհ. Տնօրէն՝ Յէնովա

Ընդհ. Տնօրէնի օգնական՝ ՏՕՔԹՈ. ԳՈ. ՄԷՐԻՆՕՅԻ

Ընդհ. Տնօրէն՝ ԼԻՎԱՆ ՄԷՐԻՆՕՅԻ

Ընդհ. գործակալներ ամբողջ Թուրքիոյ համար՝ ՍՕՖԱ ՍԼԸԹՅՈՍ ԵՂԲԱԲԸԹ Ապիա խան, Գալաթիա

Կեանքի ապահովագրութիւն, խնայ, օժտի համար.— Զանազան տեսակներ. —Նոր և Հապատաւոր տեսակներ. — Ուրախ յարաւոր ապահովութիւններ. — Խիստ ամենակարդ պայմաններ.— Բացարձակ ապահովութիւն.— Անժամ պայմաններու լրջագոյութիւն. — Վնասներու և ապահովագրիչներու արագ կարգադրութիւն։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅՑ. ՈՒՇԻՆՆԵՐ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

Ընկերութեան դրամատուն եղ են՝

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԳԱԼԷՆԴԱՆ եւ ԳԷՐԼՏ ԼԻՕՆԻՆ

نجم تجارت ونفی وعرفان

سلطان حمام نومرو ۱۱ — ۱۳ عیاشوی کبیر نومرو ٦٧ — ٧٢

اجنبی مغازه‌لرینك یداختکارندن بیزار قالش وآلدیغی اشیانك پك چابوق بوزولمسندن طولایی متأثر اواش اولان وطن پرور مشتریلرمزك آرزولرینه وکورمش اولدیغمز رغبته بناءً مغازه‌مزی توسیع وختام اتدیلر ایچون بردائره مخصوص تفریق ایتدك بودائره ده مادمازللر خانم افندیلرك نزاهت طمعلریه موافق اشیا تشهیر وارائه ایده‌جکلردر .

صوك مودهیه موافق اوروپادن جلب ایلدیکمز غایت کوزل زاپونه ، تول بلوزلر ، باش چاشیر طاقلری ، کوزل ایچ اتکلکلری ، غایت شیق یازلق طیش اتکلکلری ، اورمه چاکتلر ، قیز وارکاك جوجق البسه‌لرینك صوك مودهلری ، اژکلکلر ایچون قولای کومکلر ، یقالقر قراواتلر ، شمسیه‌لر ، باستونلر ، خالص فرانسز قاپیلو چورابلر ، غایت شیق باره چانطه‌لری ، قول دوکمه‌لری ، مندیللر انواعی . الحاصل تجاقیه‌یه عائد هردرلو اشیا اجنبی کبی سائر بایلردن یوزده یکری نقصانه مغازه‌مزده صاتیلمقده‌در .

مغازه‌لرمزی تشریف بیوره‌جق مشتری کرام سوزمزك جداً طوغری اولدیغنی کوزلریله کوروب ممنون قالهجقلردر . (عثمانلی پارچه‌سی عثمانلیلرك اولملیدر)

ՆԷՀԱՄԻ ԹԻՃԱՐԷԹ ԶԻՀՆԻ ԵՒ ԻՐՖԱՆ

ԹՕՀԱՖԻՅԷԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԹԻՒ 11 ԵՒ 13, ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅ ԹԻՒ 26—28

Մեր վաճառատունը վերջերս ընդարձակած ենք, դտնուցս մ ասպա. համար մեր բարեմիտ յաճախորդներուն։ Կլիներու յատուկ ՀԱԼԱ մեն ոչ հաստատուած է։ Ամրան եղանակին առթիւ, Եւրոպայէն թերկ տրուած են ամենավերջին նորաձեւութեանց համաձայն պատրաստուած հետեւեալ ճաշակաւոր ու ընտիր ապրանքները.— Ճարտարան և թիւրկ պլուտներ, ներքին հագուստներ, գլխոցներ մեր, չիք մեր, հիւսուածոյ չաքէթներ, աղջիկներու և մանչերու զգեստեղէններ վերջին նորաձեւութեամբ, այրերու օսպուած շապկներ, անկողնի կապոցներ, քրավատներ, հովանոցներ, գուլպաներ, գուլ գիրանական ֆանէլաներ և գուլպաներ, չիք դրամապանակներ, թեւնոցի կոճակներ, թաշկինակներ և վերջապէս ուրիշ շատ մը ապրանքներ, որոնք օտար վաճառատուններէն հարիւրին 20 պակաս գնով կը ծախուին, 2

ԱԿ ԵՎ ՊԱՍ

ՕՍՄ. ՆԱՅԻՍՏՈՐՄԻՊԻՆ

ԹԷ ձեր առողջութեան պահպանման

ԹԷ օսմ. արտադրութեանց յարգ յիծայելու

ՊԷ ազգ. վանատունութեան օգնելու համար օսմ. նաւատորմիղի օժանդակ մարմնոյն ի նպաստ ստեղծուած

ՆԻՊԱՌԻ ԹՈՒՂԹԸ

ԵՒ

ԼՈՒՑԿԵՂԵՆԵՐԸ

նախապատուութիւն տալով զուծածները

ի յրեանարկան պատականութիւն մրն է :

Արդէն զիներու տեսակէտով բնաւ չտարբերիր ուրիշներէն ։

Ընդ հ. կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս . Ֆինճանճիլար, թիւ 8 —13—

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ ԲՈՒՐՍ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ.

ՍԻՆԿԷՐԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ

ԽՈՍՏ ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ ՇԻՆՈՒԱԾՔ ԵՒ ԱՄՓԵՆԱՐՆԵՐԻ ՆԻՒԹԵՂԷՆ

ՍԻՆԿԷՐԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՀՆԿ.

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղեր:

Բէրա, թ. 243, Մեծ-փողոց կալորմա, Սենկեր խան և Գարաքեոյ թ. 129, Պոլիս, Սուլթան Պայազիտ, Սուլթան Համամ և Ֆաթիհ Լաքրզ-Փաշա թ. 61 ; Սկիւտար, Զաարի-Պաշի թ. 15; Գալաթէգայ, Մուսվաքա Հանէ փողոց Մաքրիքէգայ, երկաթագիր Տրապարակը, Պալաթ, Քէօրբի-Պաշի փողոց թ. 113; Պէշիկթաշ, Շեիքսեֆի նամատատին գիմացը Բանկալթի, Թրամվայ Լատատեսի թ. 57 .

Տնօրէնատիրոջ Արեւելքի Ֆրանք: Կ. Պոլիս Ֆինճ՝փողոց 343

ԱՆԴՐԱՏԱՆԵՏԵԱՆ

ՕՍՄ. ՆԱՅԻՍՏՈՐՄԻՊԻՆ

ԹԷ ձեր առողջութեան պահպանման

ԹԷ օսմ. արտադրութեանց յարգ յիծայելու

ՊԷ ազգ. վանատունութեան օգնելու համար օսմ. նաւատորմիղի օժանդակ մարմնոյն ի նպաստ ստեղծուած

ՆԻՊԱՌԻ ԹՈՒՂԹԸ

ԵՒ

ԼՈՒՑԿԵՂԵՆԵՐԸ

նախապատուութիւն տալով զուծածները

ի յրեանարկան պատականութիւն մրն է :

Արդէն զիներու տեսակէտով բնաւ չտարբերիր ուրիշներէն ։

Ընդ հ. կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս . Ֆինճանճիլար, թիւ 8 —13—

معمولات، معادن واورمان متعلق

نشبثات مخصوص بازیخانه

بویوك آطه‌ده ، آیانیقولا سوقاغنده

برنجی درجه‌ده کی بوجسیم ومطنطن اوتل مجدداً انشا اولنمشدر . حفظ صحتك ایجاب ایتدیردیکی صورتده ، هوادار اوطه‌لرله یکی اصول واستراحت بخش اشیای بیتیه‌یی مشتملدر. بویوك اوتل ساحلده ، بویوك آطه‌نك اك فرح فزا برموقعنده انشا اولنمش اولوب منظره‌سی غایت لطیف ودلکشادر .

الافرانقه والاتورقه طاملر اوکله ویاخود اقشام تمکی ۱۵ غروش

مذکور اوتلده ، دوشلر ، دکز ، حمامی ، اسکله . جسیم اجتماعلر ایچون واسع صالونلر بولنور. مرجه ایرتسی اقشاملری طعام اثنانسنده وهر بازار کونلری چالغی بولونور. عائله‌لر واوزون مدت اوتلده قالمق ایسته‌ینلر ایچون تسهیلات خصوصیه ارائه ایدیلیر .

« لوردش ده‌زایل »اوتلی

بویوك آطه‌ده ، آیانیقولا سوقاغنده

برنجی درجه‌ده کی بوجسیم ومطنطن اوتل مجدداً انشا اولنمشدر . حفظ صحتك ایجاب ایتدیردیکی صورتده ، هوادار اوطه‌لرله یکی اصول واستراحت بخش اشیای بیتیه‌یی مشتملدر. بویوك اوتل ساحلده ، بویوك آطه‌نك اك فرح فزا برموقعنده انشا اولنمش اولوب منظره‌سی غایت لطیف ودلکشادر .

الافرانقه والاتورقه طاملر اوکله ویاخود اقشام تمکی ۱۵ غروش

مذکور اوتلده ، دوشلر ، دکز ، حمامی ، اسکله . جسیم اجتماعلر ایچون واسع صالونلر بولنور. مرجه ایرتسی اقشاملری طعام اثنانسنده وهر بازار کونلری چالغی بولونور. عائله‌لر واوزون مدت اوتلده قالمق ایسته‌ینلر ایچون تسهیلات خصوصیه ارائه ایدیلیر .

قطران حقی اکرم

Գودրոդ Հակկի-Էհրեմ

مزمن برونشیتلره وقیشدن وانفلوئزه‌دن قاله سوره‌کلی اوکسوروکلره وبالعموم کوکس راحتسزلقلرینه قارشی تأثیر قطعی شفابخشاسی اوی‌پش سنه‌دنبری بالعموم اطبای عثمانیه‌واجنبیه وبیکلرجه خسته‌لرطرفندن بالتجربه اکلاشلمسی اوزرینه‌پك چوق تقدیرنامه‌لرو رچوق سرکیلردن التون وکموش مدالیه‌لر قزانمشدر . نفس طارلغی تخفیف ایتدیکی کبی ورملك باشلانغجنده‌ده پك بیوك فائده‌سی کورینور. مرکزی یکی پوسته‌خانه قارشوسنده عثمانلی اجزا دپوسی

بوسته خانه‌سی

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԵՑԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ. ՊԻՐԷՊՈՒՆ և ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԻ ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ նաւ.— Մեղանի գինեն ձրի

Սաթիֆիչոգենաւը դնաւապետ Ֆրինալէ, կ. հանդի Ագեքսանդրիայէն կիրակի առաւիլ 30ին և պէտի մեկնի երեքշաբթի մայիս 2ին երեկոյեան ժամը 3ին դէպի Ագեքսանդրիա, հանդիպելով Մէրսինի. Իզմիր և Պիրէոն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻՇ

«Սամսոն» յոգեն նաւը. Նաւապետ Վասիլ՝ մարտի 1911 տարիի 26 չորեքշաբթի օր Սուրիոյ եղերքէն հասնելով . 29 ապրիլ շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպոլու. Տարանէլ, Մէրսին, Իզմիր, Բիրա, Հռոդոս, Մէրսին, Ադեքսանդրիա, Թարապուլուզ. Պէյրութ, Գայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սաիտ և Ադեքսանդրիա։

Սուրիոյ ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթի խան, Պոլիս՝ Վալիէ Սալթան խան։

ՅՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աւստրեւամերիկեան

(Cie. de navigation Austro-Americaine)

ԱՆԴՐԱՏԱՆԵՏԵԱՆ 45 ՅՈԳԵՆՈՒԻ

Կանոնաւոր մեկնումներ ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր գիւրութիւններ կը շնորհուին հայ ճանաչդներուն։ Յոգենաւերը կրկին պտուտակ ունին։ Մուտքը խնայեալ է։ Մեկնարան օդափոխում և [illegible] Մարսէյնի դրութեամբ անցնել։ [illegible] Բէյրութ և գեղ ծրեր։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան. Ղալաթիա. Շարապ իսկելէսի փողոց, Լայա Օթրիյէն գործակալութեան նամակին չէնքին դիմաց և Արապեան խանի վերեւ թիւ 24։ Ընդհ. գործակալ ԹԷՕՏՈՐ ՋՈՒՐՈՒԹԻՒՆ

Cie Russe

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՅՈԳԵՆՍՊՈՒՏԻՆ և ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւաթաւան երթեւեկութիւններ

ԱՊՐԻԼ

Կիր 16 ծ Իզմիր, Պիրէան, Ադեքսանդրիա. առտուան ժամը 11ին։

Բ, 27/9 Սէվաստոպոլ. ժամը 10ին։

Գ, 28 10 Տարանէլ, Իզմիր Փոս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտրուն, Թրիպոլի, Գիրամ, Հայֆա, Եաֆա. [illegible] Սաիտ և Ադեքսանդրիա. ժամը [illegible] կէսդան ետոյ։

Եշ, 30 12 Օտեսա. առտուան ժամը 10ին։

Ս, 30 12 Ռնիպոլի, Սիրոզ, Սամսուն. Կիրասոն, Տրապիզոն, Բիզէ և Պաթում. ժամը 10ին։

Բր 1 14 Սատեսա. Իրիկուան ժամը 4ին։

Կիր. 2/15 Իզմիր, Պիրէան և Ադեքսանդրիա. առտուան ժամը 11ին։

ՊԱՀԻՐԻ ՆԵՂՈՒԹԻՒՆԷՆ

Մարդասէր պարիզի էլիտ մարդասիրաբար լիպրամ կեսրիէն իւչ պարտ մեթրո թեղ վէ էրի պուչուդ մեթրո արպընտա վէ սատանտա էրի ալն տէրթի ենդ թարպարա պէդիլք չագտա խրմանդը քիաղրաը թաղ իսէր ինկիլիզ տուպըքար թիփղրաֆ մաքինասինին ինմասնէ թարեկ օլունդարին գալարը գարի ուսուլնատա թէկնիկանի ազէլերիկ թէլրիֆնամէկերինի իչուա մարիոն նէոնինի հուսա կրմէսի կիմնի. պատեղդիկոլ ատամի էրիսէ տէօրանէնի տաչիրի էրինի վէկալի զամանտա էթա էլմէկլերի վէ եկմը վէ ատամը մէգրիբէրէն ատնրտ թէրլիֆնամէ գալալ իսիմմէէնէի իլան օլունուր։

3—2